

BASARAB NICOLESCU

NEOBOSIT CĂUTĂTOR DE ADEVĂR

UNIVERSITATEA PETROL-GAZE DIN PLOIEȘTI

BASARAB NICOLESCU

Membru de onoare al Academiei Române

Neobosit căutător de adevăr

EDITURA UNIVERSITĂȚII PETROL-GAZE DIN PLOIEȘTI

2012

Copyright © 2012, Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești.
Toate drepturile asupra acestei ediții sunt rezervate editurii.

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Basarab Nicolescu: neobosit căutător de adevăr. - Ploiești: Editura
Universității Petrol-Gaze din Ploiești, 2012
ISBN 978-973-719-456-5

53(498) Nicolescu,B.

929 Nicolescu,B.

Redactor: Prof. univ. dr. ing. Liviu Dumitrașcu

Tehnoredactare computerizată: Ștefănuț Alexandru Frigea, Anca
Dobriță

Copertă: Kredo Image S.R.L.

Director editură: Prof. dr. ing. Șerban Vasilescu

Adresa: Editura Universității Petrol-Gaze din Ploiești, Bd. București 39,
cod 100680, Ploiești, România. Tel. 0244-57 31 71, Fax. 0244-57 58 47

<http://editura.upg-ploiesti.ro/>

Sumar

Hotărârea Senatului Universității
Petrol-Gaze din Ploiești, numărul 348,
art. 3 din 02 februarie 2012/7 ■
Cuvântul Președintelui Senatului
Universității Petrol-Gaze din
Ploiești/9 ■ Cuvântul Rectorului
Universității Petrol-Gaze din
Ploiești/13 ■ Laudatio/17 ■ Basarab
Nicolescu sau despre reveriile
religioase ale spiritului geometric/31
■ Discurs de recepție/41 ■
Curriculum Vitae/51

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CERCETĂRII, TINERETULUI ȘI SPORTULUI

UNIVERSITATEA PETROL-GAZE DIN PLOIEȘTI

Bd. București nr. 39, 100680 Ploiești - România

www.upg-ploiesti.ro

Telefon +40 244 573 171 Fax +40 244 575 847

HOTĂRÂREA

Senatului Universității Petrol-Gaze din Ploiești

nr.348, art.3 din 02 februarie 2012

Senatul Universității Petrol-Gaze din Ploiești a hotărât acordarea titlului de *Doctor Honoris Causa* d-lui profesor universitar **BASARAB NICOLESCU**, membru de onoare al Academiei Române.

Titlul va fi acordat în Ședința de Senat din 25 mai 2012.

Rector,

Prof.univ.dr.ing. Vlad Ulmanu

Prof. univ. dr. ing. **Ion MĂLUREANU**

Președintele Senatului Universității Petrol – Gaze din Ploiești

---

CUVÂNTUL PREȘEDINTELUI SENATULUI

Domnule profesor BASARAB NICOLESCU, Membru de onoare al Academiei Române,

Domnule academician Eugen Simion,

Domnule Rector al Universității Petrol – Gaze din Ploiești,

Distins corp academic,

Dragi studenți,

Doamnelor și domnilor invitați,

Stimați colegi,

Senatul Universității Petrol – Gaze din Ploiești are astăzi, 25 mai 2012, onoarea de a acorda titlul științific de **Doctor Honoris Causa** domnului profesor universitar dr. BASARAB NICOLESCU, personalitate științifică de o autoritate incontestabilă în întreaga lume.

Domnul Basarab NICOLESCU este ploieștean, în anul 2004 fiind ales Cetățean de Onoare al orașului Ploiești.

Cunoaște româna, engleza, franceza, în copilărie știa bine greaca, turca, dar mai vorbește și .... matematica.

Trăiește în Franța din anul 1968.

Domnul profesor Basarab NICOLESCU are o operă științifică impresionantă, prin vastitate și valoare. A publicat peste 300 de articole și studii în reviste din întreaga lume.

Cărțile sale de transdisciplinaritate, publicate în Franța – *Noi, particula și lumea* (1985); *Rădăcinile libertății* (2001); *Transdisciplinaritatea. Manifest* (1996); *Teoreme poetice* (1994); *Știința, sensul și evoluția – Eseu asupra lui Jakob Bohme* (1988) au fost traduse și în limba română.

Recunoașterea pe plan internațional a valorii excepționale a operei sale științifice nu a întârziat să apară: domnul profesor Basarab NICOLESCU este membru al *Consiliului Academic Internațional pentru Gândire Complexă*, Universitatea Salvador, Buenos Aires, Argentina, membru al Grupului de lucru "*Implicațiile filosofice ale științei contemporane*" în cadrul Academiei de Științe Morale și Politice din Franța. În anul 1992 participă, în calitate de expert extern, alături de Papa Ioan Paul al II-lea la ședința de închidere a Procesului Galileo Galilei.

De-a lungul timpului, cariera domniei sale a fost răsplătită cu numeroase distincții, medalii, premii și alte forme de apreciere. Activitatea academică a domnului profesor BASARAB NICOLESCU îl recomandă drept una din personalitățile de prim rang ale vieții publice românești.

În anul 2004 este ales membru de Onoare al Academiei Române, iar peste trei ani inițiază, în calitate de conducător de doctorat în filosofie, la Universitatea Babeș - Bolyai din Cluj – Napoca, Școala doctorală de filosofie pe opțiunea "*Transdisciplinaritate*".

Domnul profesor Basarab NICOLESCU a primit titlul de **Doctor Honoris Causa** al Universităților *Al. I. Cuza* din Iași, *George Bacovia* din Bacău, *Universitatea Tehnică* din Cluj – Napoca, *Universitatea Veracruzana* din Mexic, *Universitatea de Vest Vasile Goldiș* din Arad.

Stimate domnule profesor Basarab NICOLESCU,

Decernându-vă titlul de **Doctor Honoris Causa**, doresc să vă asigur că atât eu, cât și întregul corp academic, suntem onorați să vă primim în rândul laureaților doctorilor Honoris Causa ai Universității Petrol-Gaze din Ploiești.

Vă felicit pentru importantul titlu pe care îl veți primi astăzi, vă doresc sănătate și mulți, frumoși ani de activitate în continuare.

Ploiești, 20 mai 2012

Prof. univ. dr. ing. **Pascu Mihai COLOJA**

Rectorul Universității Petrol – Gaze din Ploiești

CUVÂNTUL RECTORULUI

*Domnule profesor BASARAB NICOLESCU, Membru de onoare al
Academiei Române,*

Domnule academician Eugen Simion,

Domnule Președinte al Senatului Universității Petrol – Gaze din Ploiești,

Distins corp academic,

Dragi studenți,

Doamnelor și domnilor invitați,

Stimați colegi,

Participăm astăzi, 25 mai 2012, la un eveniment excepțional pentru comunitatea academică a Universității Petrol – Gaze din Ploiești, conferirea titlului academic **Doctor Honoris Causa** eminentului om de știință și cultură, profesorul universitar doctor Basarab NICOLESCU, membru de onoare al Academiei Române.

BASARAB NICOLESCU este ploieștean, dar este profund legat prin strămoșii săi și de Păcureți. A urmat școala primară și liceul I. L. Caragiale la Ploiești.

BASARAB NICOLESCU a avut șansa ca viața sa spirituală să stea sub semnul unui cuplu magic – Ion Grigore (profesor de matematică) și

Aspasia Vasiliu (profesor de limba română), care au operat în multe generații de elevi o veritabilă inițiere prin cultură.

Câștigând Olimpiada Internațională de Matematică (Brașov, 1959), ca elev al Liceului I. L. Caragiale, a devenit rapid cunoscut și la Ploiești și în țară.

După absolvirea Facultății de Fizică a Universității din București devine asistent universitar, iar în anul 1968, pleacă din România, cu o bursă a guvernului francez, la Universitatea Paris VI.

În anul 1970 este acceptat ca fizician teoretician la Centrul Național pentru Cercetare Științifică, Laboratorul de fizică nucleară și energii înalte al Universității Paris VI. În anul 1972 devine doctor în științe la Paris (Universitatea Paris VI), iar un an mai târziu introduce conceptul de Odderon, care a deschis un nou domeniu de cercetare în fizica interacțiilor tari.

Personalitate complexă, cunoscut și recunoscut pe plan mondial, Basarab Nicolescu a pus bazele *metodologiei transdisciplinare*.

La doar patru ani de la fondarea CIRET – ului (Centrul Internațional de Cercetări și Studii Transdisciplinare, cu sediul la Paris), Basarab Nicolescu devine co-fondator al Grupului pentru Reflecții Transdisciplinare.

A inițiat organizarea Primului Congres Mondial al Transdisciplinarității (Portugalia, 1994). Împreună cu Lima de Freitas și Edgar Morin a redactat Carta Transdisciplinarității, care a fost aprobată de către toți participanții la Congres.

În promovarea transdisciplinarității se vor alătura universități și centre de cercetare din Portugalia, Brazilia, Franța, Africa de Sud, Germania, Elveția, Statele Unite și România.

După anul 2000, BASARAB NICOLESCU este tot mai des prezent în țară, implicându-se activ în viața științifică și culturală la nivel național, dar fiind și tot mai des omagiat și recunoscut.

Din anul 2011, domnul profesor BASARAB NICOLESCU este prezent în Universitatea Petrol – Gaze din Ploiești în cadrul proiectului POSDRU ID 57054, intitulat *“Program de perfecționare teoretică și practică pentru formarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic preuniversitar din domeniile fizicii și disciplinelor tehnice”*.

Implicarea sa în viața științifică și culturală a Ploieștiului este apreciată și prin acordarea titlului de Cetățean de Onoare al Municipiului Ploiești (2004).

Să mai amintim faptul că în anul 2006 primește Premiul **Opera Omnia** al Festivalului Internațional Nichita Stănescu, și el ploieștean.

Aș dori să mai subliniez faptul că toate fațetele personalității sale – BASARAB NICOLESCU – *profesorul*, BASARAB NICOLESCU – *cercetătorul*, BASARAB NICOLESCU – *editorul*, BASARAB NICOLESCU – *academicianul* – se adună într-un profil intelectual inconfundabil.

Stimate auditoriu,

BASARAB NICOLESCU rămâne înaintea de toate profesor. Calitățile sale pedagogice, nivelul științific al prelegerilor sale, modul în care reușește să îmbine informația științifică cu elementele de cultură generală, meritele sale științifice, culturale și morale îndreptăcesc

acordarea unei distincții, ca aceea pe care Universitatea noastră o înmânează astăzi – **Doctor Honoris Causa**, cea mai înaltă pe care o poate acorda o instituție academică.

Stimate domnule profesor BASARAB NICOLESCU,

Prin acordarea titlului onorific de **Doctor Honoris Causa**, Senatul Universității Petrol – Gaze din Ploiești dă expresie prețuirii ce vi se cuvine pentru activitatea dumneavoastră trecută și prezentă, dar și pentru viitorul apropiat, pe care vi-l dorim cât mai fructuos, în deplină sănătate.

Ploiești, 23 mai 2012

Prof. univ. dr. ing. **LIVIU DUMITRAȘCU**

UNIVERSITATEA PETROL – GAZE DIN PLOIEȘTI

Departamentul Tehnologia Informației, Matematică și Fizică

LAUDATIO

Pentru Domnul profesor BASARAB NICOLESCU, cu ocazia acordării titlului de **Doctor Honoris Causa** al Universității Petrol – Gaze din Ploiești, 25 mai 2012

Domnule Președinte al Senatului Universității Petrol – Gaze din Ploiești,

Domnule Rector al Universității Petrol – Gaze din Ploiești,

Distins corp academic,

Dragi studenți,

Doamnelor și domnilor invitați,

Stimați colegi,

Mai întâi un cuvânt de reală prețuire pentru toți cei care mi-au oferit prilejul de a-i adresa un mesaj de omagiere distinsului profesor universitar BASARAB NICOLESCU, membru de onoare al Academiei Române.

Evocarea meritelor științifice, culturale și morale care îndreptățesc acordarea celei mai înalte distincții – **Doctor Honoris Causa** – pe care Universitatea Petrol – Gaze din Ploiești o poate acorda – este, oricât de plăcută ar fi, și o încercare delicată.

BASARAB NICOLESCU este un om de știință, profund, riguros, neobosit căutător de adevăr.

Întregul său parcurs biografic confirmă alesele sale trăsături intelectuale, consecvența și hărnicia care l-au însoțit pe întregul parcurs al construcției sale intelectuale.

DATA ȘI LOCUL NAȘTERII

S-a născut la 25 martie 1942, la Ploiești, *“un oraș ca toate celelalte, chiar dacă Nichita Stănescu îl considera un loc mitic”*.

STUDII

Pasiunea pentru învățătură și-o dezvoltă încă de la o vârstă fragedă, sub îndrumarea părinților (Anton Niculescu și Anghelichii Nicolescu, născută Anastasiadi) și a bunicului patern (Andrei Nicolescu, învățător, senator, premiat de Academia Română pentru monografia comunei Păcureți).

Studii primare și liceale. Urmează Școala primară și gimnazială (1945-1960) în cadrul Liceului “Ion Luca Caragiale” din Ploiești.

În perioada 1956-1960 studiază la același liceu pe care îl absolvă ca șef de promoție.

Elevul BASARAB NICOLESCU obține întâiul succes românesc, Medalia de aur, la *Prima Olimpiadă Internațională de Matematică*, Brașov, în anul 1959. Câștigă, în același timp, Olimpiada Națională de Literatură.

Stimate auditoriu,

Doresc să menționez că Liceul “Ion Luca Caragiale” din Ploiești a devenit, în lungul anilor, un factor de concentrare a unor dascăli cu totul ieșiți din comun: Ion Grigore, Nicolae Simache, Aspasia Vasilescu și mulți alții, care nu erau numai profesori de o anumită specialitate, ci, de asemenea, *maestri de viață*.

BASARAB NICOLESCU a absolvit acest liceu în anul 1960. Printr-o semnificativă coincidență, Nichita Stănescu și Eugen Simion au fost colegi de clasă. Coincidență, de asemenea, extraordinară: Eugen Lovinescu, “modelul” de mai târziu al lui Eugen Simion, a fost profesor la această școală (1903/1907).

Studii universitare. La terminarea liceului, tânărul BASARAB NICOLESCU se vede nevoit să aleagă între marile lui pasiuni: matematica, literatura și filosofia.

A ales fizica, oferindu-ne următoarea explicație:

*“Matematica a fost prima mea pasiune, dar mi s-a părut prea abstractă și prea puțin legată de lume. Aș fi vrut apoi să fiu critic literar, de altfel am și debutat cu un volum despre Ion Barbu (**Ion Barbu – Cosmologia “Jocului secund”**, Editura pentru literatură, București, 1968), dar nu mă interesa să fiu critic al literaturii realist socialiste, cum trebuia să devin în acele vremuri. Cum nu puteam fi nici un filosof materialist, Doamne ferește! Deci, am ales fizica – un tărâm de conciliere, care m-a satisfăcut până astăzi. Fizica m-a împins spre anumite limite care nu pot fi depășite decât prin deschiderea spre metafizică, religie, filosofie”* (Basarab Nicolescu, *De la Isarlık la Valea Uimirii, vol. I, Interferențe spirituale*, Editura Curtea Veche, 2011).

În consecință, se înscrie la Facultatea de Fizică a Universității din București, ale cărei cursuri le va urma între 1960 și 1964. Își va da licența (1964) cu o lucrare despre *Teoria câmpurilor și particulelor elementare* (coordonator, profesor Constantin Eftimiu).

Studii doctorale. În anul 1965, la Facultatea de Fizică a Universității din București își susține teza de doctorat, intitulată **Câmpurile Yang - Mills și auto interacțiunea câmpurilor vectoriale**, sub coordonarea profesorului Constantin Eftimiu, iar în anul 1972 obține al doilea titlu de doctor în fizică la Universitatea Paris VI, cu lucrarea **Contribuție la studiul teoretic al difuziunii pion - nucleon**, coordonată de profesorul Robert Vinh Mau.

Studii postdoctorale. Între 1968-1969, devine bursier al guvernului francez, la Universitatea Paris VI. Profită de ocazie pentru a rămâne definitiv în Franța.

De ce a ales BASARAB NICOLESCU exilul? Răspunsul ni-l oferă chiar Domnia sa, în lucrarea *Les racines de la liberté*, Editions Accarias, Paris, 2001, tradusă și în limba română.

“... hotărârea mea era fără drept de apel: o voce interioară îmi spunea că trebuie să-mi salvez sufletul cu orice preț... Astăzi, exilul meu îl resimt ca pe o adevărată cale inițiativă. Cum poate continua să trăiască un arbore fără rădăcini? Întinzându-și noi rădăcini către cer. Arborele își regăsește sursa. Așa s-a putut dezvolta ființa mea interioară”.

ACTIVITATEA PROFESIONALĂ

Performanțele profesionale ale tânărului BASARAB NICOLESCU îi vor facilita obținerea postului de asistent la Facultatea de Fizică a Universității din București (1965/1968). Aici, intră într-un cerc de tineri oameni de știință și cultură dintre care unii vor deveni buni prieteni, precum Mircea Ciobanu.

Din anul 1970, devine fizician teoretician la Centrul Național de Cercetare Științifică (CNRS) și Laboratorul de Fizică Nucleară și Energii Înalte (LPNHE) din Paris, funcție pe care o va deține până în anul 2008.

În perioada 1967-1979 efectuează stagii de cercetare în cadrul unor prestigioase laboratoare din Statele Unite (Laboratorul Lawrence Berkely) și Marea Britanie.

În anul 1973, BASARAB NICOLESCU a făcut o descoperire importantă, odderon-ul (demnă de premiul Nobel!), o disimetrie între materie și antimaterie la energii foarte înalte. Până în acest moment, conceptul nu a fost nici confirmat, nici infirmat !

În anul 2006, în România, mai precis la Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca, Facultatea de Științe Europene, domnul BASARAB NICOLESCU este numit profesor universitar.

În același an (2006), la aceeași universitate (Babeș - Bolyai, Cluj-Napoca) pune bazele primului program de studii doctorale în transdisciplinaritate, urmând ca peste doi ani (2008), să înființeze un al doilea centru de studii doctorale transdisciplinare la una dintre cele mai importante universități din Africa de Sud, Universitatea din Stellenbosch, unde este numit profesor extraordinar pe perioada 1 ianuarie 2011/31 decembrie 2013.

TITLURI ACADEMICE

În anul 2001, domnul profesor BASARAB NICOLESCU a fost ales Membru de Onoare al Academiei Române.

PREMII, DISTINCȚII

Aprecierea realizărilor academice și științifice s-a concretizat în numeroase premii și distincții: Medalia de aur la prima Olimpiadă Internațională de Matematică (1959, Brașov, România); Medalia de argint a Academiei Franceze (1968); Premiul Academiei Americano – Române (1987); Premiul Benjamin Franklin “Best History Book”, SUA (1992); Premiul Uniunii Scriitorilor din România (1993); Premiul Opera Omnia la Festivalul Internațional Lucian Blaga, Paris / Cluj – Napoca (2006); Premiul Opera Omnia la Festivalul Internațional Nichita Stănescu (2006); Premiul “Inter – Balkan Cultural Association – Riga’s Charta”, Atena, Grecia (2007); Premiul de Excelență “Convorbiri literare”, Iași (2008); Diploma de Excelență a Ministerului Afacerilor Externe din România “*pentru promovarea culturii române și a imaginii României în străinătate*”; Doctor Honoris Causa al mai multor universități din țară și străinătate: Universitatea *Veracruzana* din Mexic, Universitatea de Vest *Vasile Goldiș* din Arad, *Universitatea Tehnică* din Cluj – Napoca și Universitatea *George Bacovia* din Bacău.

LUCRĂRI PUBLICATE

A publicat, ca unic autor 13 cărți, unele cu numeroase traduceri în limbi de circulație internațională și a coordonat alte 14 cărți (Lista de lucrări publicate este prezentată în *Curriculum Vitae*). De asemenea, a publicat peste 130 de articole în reviste de fizică și numeroase alte articole și studii despre transdisciplinaritate în reviste din întreaga lume (Lista de articole publicate este prezentată în *Curriculum Vitae*).

Opere transdisciplinare (cărți)

BASARAB NICOLESCU debutează în anul 1968 cu un studiu de impact în lumea literară a vremii, *Ion Barbu – Cosmologia "Jocului secund"*, Editura pentru Literatură, București, 1968.

Ediția a II-a a acestei cărți a apărut (fără nici o modificare), în anul 2004 cu un cuvânt – înainte de Eugen Simion și o postfață de Pompiliu Crăciunescu.

După 17 ani de la debut, în anul 1985, BASARAB NICOLESCU publică cea de-a doua carte a sa, *Nous, la particule et le monde* (Le Mail, Col. Science et Conscience, Paris, 1985; a doua ediție: Editions du Rocher, Col. Transdisciplinarité, Monaco, 2002. Ediția românească: *Noi, particula și lumea*, traducere din limba franceză de Vasile Sporici, Iași, Editura Polirom, 2002; ediția a II-a: Iași, Editura Junimea, 2007) cu ample deschideri spre multiple sfere de cercetare, într-o abordare transdisciplinară.

Cea de-a treia carte a lui BASARAB NICOLESCU, *La science, le sens et l'évolution – Essai sur Jakob Böhme* (Editions du Felin, Paris, 1988, prefață de Antoine Faivre; a doua ediție: *L'homme et le sens de*

l'univers – Essai sur Jakob Böhme, Philippe Lebaud, prefață de Antoine Faivre și Joscelyn Godwin, Paris, 1995. Ediția românească: *Știința, sensul și evoluția – Eseu asupra lui Jakob Böhme*, prefață de Antoine Faivre, traducere din limba franceză de Aurelia Batali, ediția I: 1993; ediția a II-a: București, Editura Vitruviu, 2000; ediția a III-a: București, Editura Cartea Românească, 2007) publicată în anul 1988, este gândită ca un studiu de caz și un corolar al sistemului teoretic propus în lucrarea *Nous, la particule et le monde*. În *Cuvânt înainte*, BASARAB NICOLESCU mărturisește că studiul “s-a născut din întâlnirea unei pasiuni cu o întrebare”, el nefiind “nici o operă de erudiție, nici o lucrare de vulgarizare a gândirii lui Jakob Böhme”, ci o “grilă de lectură personală, oferită de un om de cultură interesat de instaurarea contemporană a unei noi raționalități”.

De menționat că, pentru această carte, BASARAB NICOLESCU a primit în anul 1992, Premiul Benjamin Franklin “Best History Book”, Statele Unite ale Americii.

Următoarea carte a domnului profesor BASARAB NICOLESCU, *Théorèmes poétiques* (Editions du Rocher, Monaco, 1994, prefață de Michel Camus. Ediția românească: *Teoreme poetice*, Traducere în limba română de L. M. Arcade, Prefață de Michel Camus, București, Editura Cartea Românească, 1996. Ediția a II-a: Iași, Editura Junimea, 2007) ia naștere în urma a două experiențe fundamentale: prima experiență are loc în preajma Catedralei Notre – Dame din Paris, din 19 noiembrie 1989, iar cea de-a doua experiență a fost o “întrevedere - șoc” din 9 februarie 1991 cu Michel Camus și Roberto Juarroz.

Dacă *Théorèmes poétiques* condensează programul potențial al transdisciplinarității, forma lui manifestă se configurează, după cum confirmă și titlul percutant prin următoarea carte a lui BASARAB NICOLESCU, *La transdisciplinarité – Manifest* (Editions du Rocher, Col. Transdisciplinarité, Monaco, 1996. Ediția românească: *Transdisciplinaritatea. Manifest*, Traducere de Horia Mihail Vasilescu, Iași, Editura Polirom, 1999).

În sfârșit, în anul 2009, BASARAB NICOLESCU elaborează o nouă monografie *Qu'est-ce que la réalité?* (Liber, Montreal, 2009) (*Ce este realitatea? Reflecții în jurul operei lui Stéphane Lupasco*, traducere de Simona Modreanu, Editura Junimea, Iași, 2009), care se dovedește a fi un îndreptar detaliat la opera complexă a filosofului, integrată în paradigma transdisciplinarității și completată cu teoria nicolesciană a nivelurilor de Realitate.

ACTIVITATEA MANAGERIALĂ

În anul 1985, devine **fondatorul** și **coordonatorul** seriei de conferințe internaționale bianuale *Elastic and Diffractive Scattering*. Din 1987, este **președinte fondator** al Centrului Internațional de Cercetări și Studii Transdisciplinare (CIRET), asociație care la ora actuală numără peste 170 de cercetători transdisciplinari din 26 de țări.

În anul 1991, este **co-fondator**, alături de René Berger, al *Grupului de Reflecție asupra Transdisciplinarității de pe lângă UNESCO* (GRT – UNESCO), format din 16 personalități ale lumii științifice și culturale. Grupul va organiza diferite întâlniri sub formă de congrese, simpozioane și colocvii mondiale. De o deosebită importanță s-a

dovedit, dintre aceste întâlniri, **Primul Congres Mondial al Transdisciplinarității**, desfășurat la Convento da Arrabida, Portugalia, în 1994, sub înaltul patronaj al președintelui portughez Mario Soares, al UNESCO, al Secretarului General al Consiliului Europei și al CIRET. La Congres au participat 76 de personalități din toată lumea (din România a fost prezent academicianul Solomon Marcus), care au adoptat o *Cartă a Transdisciplinarității*, al cărei proiect a fost conceput de Linea de Freitas, Edgar Marin și BASARAB NICOLESCU.

În anul 1998, devine membru al Consiliului Academic Internațional al Institutului Internațional pentru Gândirea Complexă, la Universidad des Salvador, Buenos Aires (Argentina) și Președinte de Onoare al Fundației Internaționale “*Ștefan Lupășcu*” pentru Știință și Cultură, Iași (România).

În 2000 – 2002, este membru participant al *Grupului Fizică și Cosmologie*, programul SSQ2, Fundația Templeton, USA.

În anul 2004, este membru fondator al prestigioasei *International Society for Science and Religion* și, în România, membru al Comitetului Director al *Fundației Naționale pentru Științe și Arte* (FNSA).

Tot în România, din anul 2007 (până în anul 2009) este coordonator, în colaborare cu Magda Stavinschi, al rețelei naționale de dialog între știință și religie, în colaborare cu Academia Română și Patriarhia BOR.

ACTIVITATEA EDITORIALĂ

Domnul profesor BASARAB NICOLESCU coordonează patru colecții transdisciplinare în România și în străinătate: Seria “*Transdisciplinaritatea*” la Editura Rocher, Monaco; Seria “*Românii din Paris*”, Grupul Editorial Pitkos, Editura OXUS, Paris; Seria “*Știință, Spiritualitate, Societate*”, Editura Curtea Veche, București, România; Seria “*Știință și Religie*”, Editura Curtea Veche, București, România.

ACTIVITATEA PUBLICĂ

Domnul profesor BASARAB NICOLESCU este cetățean de onoare al orașelor: Ploiești (2004); Iași (2006); Cluj-Napoca (2007).

ARTICOLE, EMISIUNI TV despre BASARAB NICOLESCU

Despre distinsul academician BASARAB NICOLESCU s-au scris peste 30 de articole și studii incluse în dicționare, enciclopedii și alte lucrări. O listă completă a articolelor și lucrărilor despre BASARAB NICOLESCU este prezentată în *Curriculum Vitae*.

De asemenea, dacă veți parcurge toate cele peste două mii de intrări, care apar la numele său (BASARAB NICOLESCU), pe *Google Advanced Scholar*, vă veți da seama de impactul deosebit pe care operele sale transdisciplinare l-au avut în întreaga lume, dar veți mai descoperi și caracterul militant al întreprinderii sale.

BASARAB NICOLESCU, spunea academicianul Solomon Marcus:

“nu este un om care se mulțumește să stea între patru pereți și să scrie, are nevoie de a se afla mereu față în față cu oameni cu care să interacționeze, el este un actor care mizează pe un public pe care să-l seducă. Face acest lucru deopotrivă în Franța și în România, în Mexic și în Africa de Sud, cu savanți și cu universitari, cu studenți și cu educatoare de grădiniță, cu politicieni și cu scriitori. Tot mai mulți sunt aceia care au învățat care sunt punctele principale ale transdisciplinarității nicolesciene, iar riscul ca unii să transforme această frumoasă poveste într-o “marotă cu efect de ritual”, cum se exprima Sorin Lavric într-o recenzie la De la Isarlik la Valea Uimirii, Editura Curtea Veche, 2011 nu poate fi evitat.

Aflat într-un moment culminant al aventurii sale spirituale, BASARAB NICOLESCU onorează atât cultura română, cât și cultura lumii” (Mozaicul, Anul XV, Nr. 3 (161), 2012, pag. 4).

Domnul profesor BASARAB NICOLESCU a acordat peste 30 de interviuri în presă, la radio și televiziune.

În februarie 2012 a fost și invitatul meu, pe un post local de televiziune, în emisiunea “Confesiuni academice” (www.youtube.com/dumitrasculiviu).

Într-adevăr, se poate spune că Domnul BASARAB NICOLESCU este un academician care te vrăjește !

Domnule profesor BASARAB NICOLESCU,

În acest moment de sărbătoare, dorim să apreciem și să salutăm Hotărârea unanimă a Senatului Universității Petrol – Gaze din Ploiești de a vă acorda înaltul titlu de **Doctor Honoris Causa**, în semn de recunoaștere și prețuire a întregii dumneavoastră activități academice, științifice și umaniste.

Dorim să vă asigurăm, domnule profesor, că prezența dumneavoastră astăzi (25 mai 2012), aici, este o onoare pe care comunitatea noastră academică v-o restituie și v-o consacră.

Ploiești, 23 mai 2012

BIBLIOGRAFIE

1. Basarab Nicolescu, *De la Isarlık la Valea Uimirii*, (vol. I) *Interferențe spirituale*, (vol. II) *Drumul fără sfârșit*, Editura Curtea Veche, București, 2011
2. Emanuela Ilie, *Basarab Nicolescu, Eseu monografic*, Editura Timpul, Iași, 2008
3. <http://basarab.nicolescu.perso.sfr.fr/ciret/Notice/BNTitre.html>
4. www.youtube.com/dumitrasculiviu

BASARAB NICOLESCU SAU DESPRE REVERIILE RELIGIOASE ALE SPIRITULUI GEOMETRIC

N-aș vrea să fac, în cele ce urmează, un *laudatio* lui Basarab Nicolescu (înnobilat sau, – cum ar zice Ion Barbu – un spirit pe care el, Basarab Nicolescu, îl iubește) *căftănit* de Universitatea Dvs., aș vrea să-i fac, în schimb, un portret spiritual, văzut nu dinspre partea științei, ci a criticii literare. Un portret, evident, prietenos, desenat de cineva care crede că prietenia este un sentiment fundamental de care însă nu trebuie să abuzăm căci, dacă abuzăm, se supără pe noi și ne părăsește. Un mare intelectual din secolul trecut, Roland Barthes, mărturisea că lui i-au reușit mai mult prietenii decât ideile. Se laudă, se răsfață. I-au reușit foarte bine și ideile. Dovadă că îl cităm mereu. Păstrând proporțiile și mentalitățile, pot zice, dacă îmi permiteți, că mie, intelectualul valah (ploieștean), mi-au reușit foarte rar și inacceptabil de puțin prietenii, în schimb, mi-au reușit mai mult ideile. Ele au fost mai fidele... Morala acestei mici fabule introductive este că, atunci când îți mai rămân, după o anumită vârstă, câțiva prieteni, grăbește-te să-i lauzi ca să nu-i pierzi.

Basarab Nicolescu este, pentru fizicieni, un teoretician reputat, cu o frumoasă carieră în Franța și, în genere, în lumea internațională a disciplinei sale. Pentru oamenii de litere, este autorul unui studiu eminent despre Ion Barbu. L-a publicat înainte de a pleca în Franța

(1968) și l-a reeditat cu câțiva ani în urmă. Este, de nu mă înșel, prima oară când un om de știință, înzestrat cu sensibilitate estetică, încearcă să citească poemele din „Joc secund” cu sensibilitatea și știința unui matematician familiarizat cu limbajul ermetizant al poetului algebrist... Un studiu care rămâne și azi un punct de referință în lumea puțin ezoterică a admiratorilor lui Dan Barbilian/ Ion Barbu. Autorul, de sorginte ploieșteană, („caragialist” ca Nichita Stănescu și subsemnatul, elev ca noi toți al neuitatului profesor Gh. V. Milca, elev la rândul lui și admirator fanatic al lui G. Ibrăileanu), autorul, zic, mic de stat și cu firea iute, a căpătat cu vârsta o fizionomie care aduce în chip izbitor cu aceea a lui Albert Einstein. Poartă, ca și acesta, o coamă bogată și rebelă și, pentru a întări imaginea, ploieșteanul nostru, adaptat stilului intelectual parizian, iese în lume însoțit de o pipă pe care o aprinde și o stinge neîncetat. Am mai observat aceste gesturi, cu multe decenii în urmă, la Mircea Eliade, când l-am vizitat la Paris, în micul lui apartament din Place Charles Doullin, din Montmartre ... Este, probabil, un gen puțin studiat al intelectualului care n-are, totuși, vocația de fumător, căci, de ar avea, n-ar pierde atâta timp cu acest ceremonial, după mine, inutil. Este un om plin de afecțiune și, lucru rar printre diaspornicii români, nu s-a lepădat de condiția lui de român. Nu se rușinează, vreau să spun, de originea lui și, după câte mărturisește, nu a trăit drama schimbării identității de care vorbește Cioran în cărțile sale.

Om de știință, format la școala românească, Basarab Nicolescu a fost acceptat la C.N.R.S. și, dincolo de profesiunea sa, s-a implicat în alte proiecte intelectuale, cum ar fi, de pildă, *transdisciplinaritatea*. A creat, împreună cu alți intelectuali de marcă selecția din profesii diferite, o

disciplină (nu știu dacă pot să-i zic: o știință nouă) care, după câte îmi dau seama, câștigă teren în lumea cercetării. Ideea de bază este că în procesul cunoașterii e nevoie nu de o singură știință, ci de mai multe, și că obiectul cunoașterii este azi mult mai complex decât părea a fi ieri. E nevoie, dar, de alianțe noi pentru a duce la capăt acest proces. Basarab Nicolescu este dedicat trup și suflet acestui proiect și în toate scrierile sale reclamă această complicitate, de dedesubt, a *științelor tari* și a *științelor spiritului*. El crede, chiar, că fizica și religia se pot întâlni și împreună pot lămuri o parte, cel puțin, din misterele existenței. Nu-și propune, evident, să demonstreze pe cale științifică existența lui Dumnezeu, dar până la Dumnezeu sunt atâtea alte lucruri în fața cărora științele exacte bâjbâie. Să mai spun că, până să ajungem la Dumnezeu, ne pot mânca sfinții îndoielii?

x

Am făcut această introducere pentru a ajunge la „Teoremele poetice” ale lui Basarab Nicolescu publicate recent de Biblioteca Metropolitană din București într-o ediție bilingvă, în viziunea grafică și cu ilustrațiile lui Mircea Dumitrescu. O carte, grafic vorbind, splendidă, o carte – obiect estetic, în 13 capitole detașate și legate după metoda japoneză. Fiecare capitol are un portret desenat de același Mircea Dumitrescu, inspirat și neobosit, cum îl știm. Fiecare capitol poate fi citit independent, ca o carte cu un număr variabil de poeme. Prima se cheamă „Nuvele de realitate”. Cea mai voluminoasă dintre ele (a IX-a) vorbește despre „Natură”, altele: despre „Rațiune”, despre „Știință și Tradiție”, despre „Terțul tainic inclus” sau despre fantasma cea mai dragă fizicianului: „Transdisciplinaritatea”. De ce „teoreme poetice”, de

ce această alianță oximoronică? Ne explică autorul în mai multe rânduri. „Thêorema” înseamnă „spectacol” și, dacă este vorba de spectacol, ce spectacol nu poate fi prezentat prin teoreme matematice?, întreabă el retoric, bine înțeles. Nu m-am lămurit prea mult, trebuie să mărturisesc, dar accept ideea că o teorie poate provoca spiritul și, în genere, orice demonstrație științifică poate fi, pentru oamenii pricepuți, un spectacol de inteligență și fantezie.

Mai sugestive pentru mine, critic literar, sunt însemnările aforistice din „Poetica cuantică”. Basarab Nicolescu vorbește, aici, despre cunoașterea poetică în relație cu cunoașterea cuantică, zicând că împreună vizează cunoașterea „terțului tainic inclus. Conceptul din urmă, împrumutat din filosofia lui Ștefan Lupașcu (sau, mă rog, în acord cu acest mare filosof care, în tinerețea lui românească, a scris versuri!), revine sistematic în desfășurarea acestor *teoreme poetice*. Dacă înțeleg bine lucrurile, „terțul tainic inclus” este un punct de referință esențial în imaginarul teoretic și poetic al acestui fizician care crede că poezia nu este străină de știință. El încearcă, acum, să definească noțiunile estetice (spațiul, timpul poetic, imaginarul, cuvântul) prin termenii fizicii cuantice și invers. Nu știu dacă, științific vorbind, are sau nu dreptate, dar ce pot să spun despre teoriile lui poetice este faptul că ele ascund, deseori, un fin moralist. Este, în fond, nota care interesează în aceste notații în care filosofia este dominată de conceptele științei ... Ce-i imaginarul poetic? Întreabă autorul. Știm, aproximativ (foarte aproximativ) din punctul nostru (literar) de vedere, dar din punctul de vedere al transdisciplinarității, „imaginarul poetic nu-i nimic altceva decât imaginarul cuantic”.

Sentimentul meu, când citesc această propozițiune, este că o necunoscută este lămurită printr-o necunoscută și mai mare, dar nu protestez prea tare pentru că atunci când nu pricepi un lucru nu înseamnă că ceea ce nu pricepi nu este adevărat. Așa că trec mai departe și aflu că și „cuvintele sunt cuante” și că inspirația poetică (aceea cu care de la Femios încoace se laudă orice poet!) este, din punctul de vedere al fizicianului cuantic, „percepția respirației solidare a diferitelor nivele de Realitate”... Aici înțeleg ceva și anume că poetul este acela care sugerează un lucru prin alt lucru, altfel zis: împacă apa cu focul, posibilul cu imposibilul, existentul cu inexistentul etc. Dacă este așa, definiția cuantică este bună. Dacă nu, vina este a mea. Dar *Poezia*? Ei, bine, „poezia este suprema aproximare cuantică a lumii”. Dacă acceptăm această determinare (eu, unul, o accept, înțelegând că poezia aproximează mecanica universului și revelează, cum zice în alt loc autorul „Teoremelor poetice”, „secreta dinamică” a universului!), putem accepta, atunci, și ecuația magică ce urmează: „Știință + Iubire = Poezie”. Nu prea îmi dau seama cum iubirea poate transforma știința în poezie, dar îmi place această ipoteză. Este, oricum în favoarea poeziei – o noțiune pe care postmodernitatea n-o așează în primele locuri ale ierarhiei intelectuale...

Când fizicianul învățat și cu imaginarul cuantic foarte productiv (coboară sau înalță?) teoremele sale în lumea mai profană a moralisticii, atunci aforismele capătă o mai mare pregnanță. Iată o însemnare despre crima ce se produce zilnic împotriva poeziei: o crimă „care provoacă toate celelalte crime; și totuși, ea nu este pedepsită, fiindcă lumea ar deveni o vastă închisoare pe viață”. Admirabil. Chiar dacă

nimeni nu se gândește să tragă la răspundere pe ticăloși. Lumea s-a obișnuit cu această crimă, ca să nu spun că nimeni n-o bagă în seamă.

Dar să revin la teoremele poetice fixate, în viziunea acestui fizician umanist, în punctul de convergență între fizica cuantică, filosofia naturii și experiența interioară. Să zicem că este așa cum spune filosoful științei. Ce urmează mă pune însă pe gânduri: aflu, de pildă, că „teoremele poetice nu dovedesc nimic” și că rolul lor nu este „de a deschide, ci de a lăsa să pătrundă”. O formulare noiciană. O aproximare a aproximației... Ce noțiune serioasă este aceea care închide și nu deschide spiritul? Trec repede peste acest paradox. Paradoxul crește când aflu, mai departe, că teoremele nu demonstrează nimic și că rolul lor este, în fapt, „să dezvăluie Evidența Absolută ascunsă pretutindeni”. Citesc de cinci ori aceste rânduri și la urmă mă întreb dacă este vorba de *Théorie* sau de Dumnezeu, de știință sau de religie?... Și, dacă este așa, înseamnă că fizica (*théoria*) nu ne spune mai mult decât teologia... Și atunci?...

Unde mă despart, categoric, de prietenul meu Basarab Nicolescu, este atunci când el avertizează că teoremele poetice nu trebuie luate ca niște aforisme. Și că ele nu trebuie înțelese, ci lăsate doar să acționeze... Dar, adaugă el în limbaj taoist: „dacă nu cumva a le lăsa să acționeze e o formă a înțelegerii lor”. Aceste reflecții în marginea științei cuantice, a tertului tainic inclus și a poeziei sunt, totuși, niște aforisme inteligente și de multe ori surprinzătoare. Este, după mine, șansa lor de a fi citite și acceptate de cei care, iubind poezia și filosofia, încearcă să înțeleagă relațiile lor cu alte domenii ale spiritului și, cum zice autorul, cu alte nivele ale realului. Altminteri, le-ar citi și le-ar înțelege doar fizicienii și

matematicienii. Cred, dar, că Basarab Nicolescu se înșeală în privința naturii nonaforistice a teoremelor sale poetice. Din fericire.

Ce-i surprinzător (și, trebuie să mărturisesc, ce-mi place) în discursul științific-moralistic al lui Basarab Nicolescu este faptul că el introduce în procesul cunoașterii poezia. Este un mare paradox, pentru că poezia nu mai este demult invitată la masa științelor postmodernității. Autorul „Teoremelor poetice” îi face loc la acest ospăț al scepticilor care caută și nu totdeauna găsesc ceea ce caută, zicând că fără poezie lumina științei nu vede și rațiunea se hrănește cu himere și, în cele din urmă, rațiunea moare strivită de propria suficiență. Așa că el pune poezia la lucru și, în căutarea *terțului tainic inclus* (actorul decisiv, actantul care sparge tirania logicii binare!), acordă poeziei un rol important. Din această perspectivă, el introduce în discursul cunoașterii câteva concepte noi, cum ar fi cosmodernitatea sau poetica cuantică, și încearcă să redefiniească mai multe noțiuni cu care operăm zilnic fără să fim totdeauna conștienți de sensul lor. Începe cu *natura*, văzută ca un dicționar cosmic, și încheie cu mitologiile, astuțiile, bolile *eului* (volumul al XIII-lea). Ce reprezintă libertatea din această perspectivă?, întreabă el tactic. Și răspunde: „libertatea este discontinuitatea; discontinuitatea dă un sens vieții omului”. Dar mișcarea cosmică? „Două fluvii paralele care curg cu o forță considerabilă – în direcții opuse – străbătând toate cosmosurile; discontinuitatea este trecerea de la un fluviu la celălalt”. Și după ce aflăm cum trebuie să fie reprezentată vizual mișcarea cosmică și ce este, în realitate, discontinuitatea, aflăm și faptul că fără discontinuitate nu există conștiință, iar fără conștiință nu există discontinuitate.

Mă opresc aici. „Teoremele poetice” m-au convins că în spatele fizicianului stă un moralist cu imaginarul dominat de două universuri. Este și el, în felul său, un *terț tainic inclus* între o știință ce tinde la exactitate și o altă disciplină (teologia, lumea, în genere, a spiritului) care produce fantasmе, angoase și poezie... Basarab Nicolescu vrea să le apropie și de aceea umple abisul dintre ele cu meditațiile lui despre miracolele terțului tainic inclus în tot ceea ce există pentru că există și în ceea ce nu există pentru că n-a fost încă revelat...

Ce-i un moralist? Dacă moralistul este prin excelență un utopist, cum crede Julien Benda, și că rolul acțiunii morale este acela de „a-și crea obiectul, afirmându-l”, atunci fizicianul și filosoful Basarab Nicolescu intră greu în această formulă clasică. Dacă, așa cum cred eu, moralistul este acela care dezleagă nodurile gândirii logice și pune la îndoială toate evidențele rațiunii pentru a revela misterele ascunse ca șerpui, sub pietrele gândirii noastre, atunci Basarab Nicolescu este un moralist remarcabil. Un moralist, aș zice, de stil nou, ieșit nu din cărțile moralistilor secolului al XVII-lea, ci dintr-o știință modernă (fizica cuantică). El vrea să împace, cum am spus, religia cu științele exacte și să dovedească, între altele, că, fără poezie, cunoașterea nu este niciodată completă și nici exactă...

x

Părăsesc „Poemele poetice” ale fizicianului Basarab Nicolescu care ne învață că „cuvintele sunt cuantice” și că poezia este „suprema aproximare cuantică a lumii” sau că „Știință + Iubire = Poezie”, îl părăsesc, spun, pentru a încheia portretul pe care l-am promis, spunând ceva despre omul care vrea să împace știința nu cu poezia, ci cu religia.

După mine, e mai greu, dar nu imposibil din moment ce sunt atâția oameni de știință care încearcă acest lucru. M-am întrebat, ascultându-i sau citindu-i, de ce încearcă un om din sfera științelor exacte să-l caute pe D-zeu? Nu-i ajunge știința lui exactă? De ce un mare savant atomist lucrează șase zile în laboratorul său și duminică se duce la biserică din cartierul lui și cântă în corul bisericii, iar luni, dimineața, se întoarce în laborator? Încă o dată, ce-i lipsește și ce caută? Nu-i ajung certitudinile științei? Nu-i ajung, în mod sigur, din moment ce caută, altele, în altă parte... Dar ce-i lipsește și ce caută și, mai ales, găsește el ceea ce caută? La acest punct al speculațiilor mele, nu știu cât de potrivite în această ocazie, îmi vin în minte cuvintele pe care un om sărman i le adresează lui Iisus, atunci când vine să-l roage să-i ajute copilul bolnav: „Cred Doamne, ajută necredinței mele”. Aș adapta această splendidă propoziție la condiția unui om de știință care, în rugăciunea lui duminicală, se adresează în acest chip Dumnezeului pe care îl caută: „cred și știu câte ceva, Doamne, ajută necredinței mele și deschide știința mea spre Tine”...

Îl regăsesc pe Basarab Nicolescu, prietenul și comilitonele meu, în această propoziție. Sau îmi place mie să-l caut în ea. Altminteri, de ce s-ar apuca el să ne spună că fizica în variantă cuantică se înfrățește cu poezia, că poezia ne revelează „secreta dinamică” a universului și, la urmă de tot (la urma urmelor!), știința și religia nu sunt decât două părți ale aceleiași ființe?... Te firitisesc, *onorabile* coleg, să găsești ceea ce cauți, dacă n-ai găsit, cumva, înainte de a începe să cauți.

București, 12 mai 2012

DISCURS DE RECEPȚIE

Nevoia de transdisciplinaritate în învățământul superior

Stimate domnule Președinte al Senatului Universității Petrol-Gaze din Ploiești,

Stimate domnule Rector al Universității Petrol-Gaze din Ploiești,

Stimate colege și stimați colegi,

Doamnelor și domnilor,

Este o mare onoare pentru mine atribuirea titlului de **Doctor Honoris Causa** la o universitate atât de prestigioasă ca Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești. Sunt bucuros să reîntâlnesc cu această ocazie pe prietenii mei fizicieni și pe profesorii și cercetătorii care participă la Proiectul POSDRU intitulat „*Program de perfecționare teoretică și practică pentru formarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic preuniversitar din domeniile fizicii și disciplinelor tehnice*”. Invitarea mea pentru a ține cursuri de metodologie transdisciplinară în cadrul acestui program precum și înaltul titlu care mi se acordă astăzi demonstrează că lumea universitară din România nu rămâne izolată în contextul mondial al realizării necesității introducerii transdisciplinarității în învățământul superior. De altfel, centre

transdisciplinare au fost deja fondate la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, la Universitatea „George Bacovia” din Bacău și la Universitatea „Vasile Goldiș” din Arad. De asemenea, o intensă activitate universitară transdisciplinară se desfășoară la Cluj, la Universitatea „Babeș-Bolyai” și la Universitatea Tehnică.

Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești își împletește istoria cu propria istorie a vieții mele. Înființată când eu aveam vârsta de 6 ani, iată că acum ea are posibilitatea, prin introducerea ideilor transdisciplinare, de a deveni focarul vieții culturale în orașul meu natal și, în același timp, focarul răspândirii spiritului științific în populația unui județ de dimensiunea Prahovei.

În concluziile recentului *Congres Internațional de Educație Universitară* de la Istanbul, deschis de Președintele Turciei și la care au participat peste o mie de profesori universitari, s-a afirmat că universitatea din viitor va fi axată pe transdisciplinaritate.

De ce transdisciplinaritatea astăzi este nu numai un țel realist dar chiar și necesar?

Primul argument este explozia numărului de discipline care a trecut de la 7 în momentul înființării primelor universități la peste 8000 în 2011. Un mare expert într-o disciplină este un total ignorant în peste 7999 de discipline. Deciziile sunt luate în lumea noastră pe baza ignoranței ceea ce duce la crize inevitabile care vor fi din ce în ce mai profunde.

Al doilea argument este faptul că rapidele schimbări în lumea contemporană implică un șomaj galopant și deci oamenii trebuie să-și schimbe meseria de mai multe ori în timpul vieții. Trecerea de la o

meserie la alta este însă practic imposibilă în condițiile unei superspecializări accelerate.

Al treilea argument este că recente descoperiri în neurofiziologie, ilustrate, de exemplu, în lucrările lui Antonio Damasio, pun în evidență faptul neașteptat că inteligența analitică este prea lentă în comparație cu inteligența sentimentelor. Avem nevoie deci, în educație, de un echilibru între cunoașterea analitică și ființa interioară.

Al patrulea argument este că globalizarea antrenează un enorm flux migrator de oameni aparținând unor țări cu o anumită cultură, religie și spiritualitate în țări cu altă cultură, religie și spiritualitate. Noua educație trebuie să introducă dialogul între culturi, religii și spiritualități.

Al cincilea argument este că rapidul avans în mijloacele de comunicare implică o complexitate crescândă într-o lume interconectată. Noua educație trebuie să inventeze noi metode de învățământ, fondate pe noi logici. Vechea logică clasică, binară, cea a lui „da” și „nu”, a terțului exclus, nu mai este valabilă în contextul complexității.

Ultimul argument pe care doresc să îl evoc este că rezolvarea problemelor în lumea reală forțează universitatea să interacționeze cu societatea, cu industria, cu băncile și cu problemele ecologice. Aceste probleme sunt în mod clar în domeniul „trans”, adică dincolo de disciplinele academice.

Transdisciplinaritatea este deci realistă și necesară pentru supraviețuirea universităților.

Chestiunea crucială poate fi formulată astfel: „Ce este realitatea?”.

Marele fizician Wolfgang Pauli, laureat al Premiului Nobel pentru fizică și unul din fondatorii mecanicii cuantice spunea în 1948 de Wolfgang Pauli: „*formularea unei noi idei de realitate este sarcina cea mai importantă și cea mai grea a vremurilor noastre.*” Peste 60 de ani mai târziu, această sarcină rămâne neîndeplinită. Nu putem răspunde întrebării „Ce este realitatea?” bazându-ne doar pe o disciplină, oricât ar fi ea de sofisticată. *Realitatea este, în esența ei, transdisciplinară, reclamând o viziune unificată a științelor exacte și a științelor umane.*

Instaurarea unei culturi transdisciplinare, care ar putea contribui la eliminarea tensiunilor ce amenință viața pe planeta noastră, este imposibilă în absența unui tip nou de educație, care să ia în considerare *toate* dimensiunile ființei umane.

Diferitele tensiuni - economice, culturale, spirituale - sunt în mod inevitabil perpetuate și adâncite de un sistem de educație fondat pe valorile altui secol și aflat într-un decalaj din ce în ce mai evident față de mutațiile contemporane.

În pofida enormei diversități a sistemelor de educație de la o țară la alta, mondializarea sfidărilor epocii noastre antrenează o mondializare a problemelor de educație. Crizele ce traversează domeniul educației, într-o țară sau alta, nu sunt decât simptomele uneia și aceleiași fracturi între valorile și realitățile unei vieți planetare în plină mutație. Chiar dacă, firește, nu există rețete-minune, există totuși un *centru comun de interogație* pe care n-ar trebui să-l ocolim dacă dorim cu adevărat să trăim într-o lume mai armonioasă.

Un raport interesant a fost elaborat de "Comisia internațională a educației pentru secolul al XXI-lea" de pe lângă UNESCO prezidată de Jacques Delors. *Raportul Delors* pune accentul pe cei patru stâlpi ai unui nou tip de educație: a învăța să cunoști, a învăța să faci, a învăța să trăiești alături de ceilalți și a învăța să exiști.

În acest context, abordarea transdisciplinară este inevitabilă.

A învăța să cunoști semnifică înainte de toate învățarea metodelor care ne ajută să distingem ceea ce este real de ceea ce este iluzoriu și de a avea astfel o cale de acces inteligentă la cunoștințele epocii noastre. În acest context, *spiritul științific*, una din marile cuceriri ale aventurii umane, este indispensabil. Spiritul științific nu înseamnă însă deloc o creștere nechibzuită a numărului materiilor științifice și construirea unei lumi interioare bazate pe abstractizare și formalizare. Un asemenea exces, din păcate curent întâlnit, nu poate duce decât la exact opusul spiritului științific: răspunsurile gata confecționate de altădată vor fi înlocuite cu altele tot gata confecționate (de această dată cu un soi de polei "științific") și, în cele din urmă, un dogmatism va fi înlocuit de un altul. Nu asimilarea unei mase enorme de cunoștințe științifice oferă accesul la spiritul științific ci *calitatea* celor învățate.

A învăța să cunoști înseamnă de asemenea să fii capabil a stabili *punți* - punți între diferite cunoștințe, între aceste cunoștințe și semnificațiile lor pentru viața noastră de zi cu zi, între aceste cunoștințe și semnificații și posibilitățile noastre interioare. Acest demers transdisciplinar va fi complementul indispensabil al demersului disciplinar, căci el va duce la *o ființă neîncetat re-unită*, capabilă să se adapteze la exigențele schimbătoare ale vieții profesionale și dotată cu o

flexibilitate permanent orientată către actualizarea propriilor potențialități interioare.

A învăța să faci semnifică, desigur, dobândirea unei meserii și a cunoștințelor și practicilor asociate acesteia. Învățarea unei meserii trece în mod necesar printr-o specializare. Nu se poate face o operație pe cord deschis fără să fi învățat chirurgia; nu se poate rezolva o ecuație de gradul al treilea fără să fi învățat matematica; nu se poate regiza o piesă de teatru fără să fi învățat tehnicile teatrale.

În lumea noastră însă, fixarea pe o singură meserie poate fi periculoasă, fiindcă aceasta riscă să ducă la șomaj, excludere, la suferința dezintegrantă a ființei. Specializarea excesivă și precoce trebuie proscrisă într-o lume în rapidă transformare. Dacă se dorește cu adevărat împăcarea exigenței competiției cu preocuparea de a asigura egalitatea șanselor pentru toate ființele umane, orice meserie va trebui în viitor să fie o adevărată *meserie întreșesută*, o meserie legată, în interiorul ființei umane, de firele ce o leagă de alte meserii. Trebuie clădit interior un nucleu flexibil capabil să ofere rapid accesul la o altă meserie.

Și aici, demersul transdisciplinar este inevitabil. În definitiv, "a învăța să faci" înseamnă învățarea *creativității*. "A face" semnifică și a face ceva nou, a crea, a scoate la lumină potențialitățile creative. "Egalitatea șanselor" înseamnă și realizarea unor potențialități diferite de la o ființă la alta. "Competiția" poate însemna și *armonia activităților creative* dintr-una și aceeași colectivitate.

Edificarea unei adevărate *persoane* presupune și asigurarea condițiilor de realizare maximă a potențialităților creatoare. Ierarhizarea arbitrară și artificială ar putea fi înlocuită de cooperarea *nivelurilor*

structurate în funcție de creativitatea personală. Aceste niveluri vor fi mai curând *niveluri de ființare* decât niște niveluri impuse de o competiție ce nu ia în considerare omul interior.

A învăța să trăiești împreună cu ceilalți semnifică, desigur, mai întâi de toate respectarea normelor ce reglementează raporturile dintre ființele ce compun o colectivitate. Însă aceste norme trebuie să fie cu adevărat înțelese, admise interior de către fiecare ființă și nu doar suportate sub formă de constrângeri exterioare. "A trăi împreună" nu înseamnă pur și simplu să-l tolerezi pe celălalt cu diferențele sale de opinie, de culoare a pielii și de credință; să-ți separi în mod definitiv viața interioară de cea exterioară; să te prefaci că-l asculți pe celălalt rămânând în același timp convins de justetea absolută a propriilor convingeri. În caz contrar, "a trăi împreună" se transformă ineluctabil în opusul său: a lupta unii împotriva celorlalți.

Atitudinea transculturală, transreligioasă, transpolitică și transnațională poate fi învățată. Ea este înnăscută, în măsura în care în fiecare ființă există un nucleu sacru, intangibil. Dacă însă această atitudine nu este decât potențială atunci ea poate să nu se actualizeze niciodată, să fie absentă din viață și din acțiune. Pentru ca normele unei colectivități să fie respectate, ele trebuie să fie *validate* de experiența interioară a fiecăruia.

Aici se află un aspect capital al evoluției transdisciplinare a educației: *a te recunoaște pe tine însuși în chipul Celuilalt.* Atitudinea transculturală, transreligioasă, transpolitică și transnațională ne va permite astfel să ne asimilăm mai bine propria noastră cultură, să ne apărăm mai eficient propriile interese naționale, să ne respectăm mai bine

propriile convingeri politice și religioase. Unitatea deschisă și pluralitatea complexă, la fel ca în toate celelalte domenii ale naturii și cunoașterii, nu sunt antagoniste.

A învăța să fim poate apărea, la prima vedere, o enigmă insondabilă.

Construcția unei persoane trece în mod inevitabil printr-o dimensiune trans-personală. Lipsa de respect față de acest acord necesar explică, în mare parte, una din tensiunile fundamentale ale epocii noastre, aceea dintre material și spiritual. Supraviețuirea speciei noastre depinde, în mare măsură, de eliminarea acestei tensiuni, prin concilierea trăită, la un alt *nivel de experiență* decât cel de zi cu zi, a celor două contrarii aparent antagoniste.

Există o inter-relație destul de evidentă între cei patru stâlpi ai noului sistem de educație: cum să învățăm să facem învățând să cunoaștem, și cum să învățăm să fim învățând să trăim împreună?

În viziunea transdisciplinară există și o *trans-relație* care realizează legătura între cei patru stâlpi ai noului sistem de educație și care își află izvorul în propria noastră constituție de ființe umane.

O educație viabilă nu poate fi decât *o educație integrală a omului*, după formularea atât de justă a poetului francez René Daumal. O educație ce se adresează totalității deschise a ființei umane și nu doar uneia din părțile sale.

Educația actuală privilegiază mentalul omului în detrimentul sensibilității și trupului său, lucru care a fost cu siguranță necesar într-o anumită perioadă, pentru a permite explozia cunoașterii. Însă această preferință, dacă se va manifesta în continuare, ne va antrena în logica

prostituată a eficacității în slujba eficacității, care nu ne poate duce decât la autodistrugere.

Inteligența asimilează mult mai rapid și mult mai bine cunoștințele când acestea sunt *înțelese* și cu corpul și cu sentimentele. Acesta este prototipul *revoluției inteligenței*: emergența unui nou tip de inteligență, fondată pe echilibrul dintre inteligența analitică, sentimente și corp. Numai așa societatea secolului al XXI-lea va putea realiza concilierea efectivității cu afectivitatea.

Ce este, deci, realitatea?

Marele logician, matematician și filosof Charles Sanders Peirce spunea, la începutul secolului 20, că, poate, nu există nimic din ce ar corespunde noțiunii noastre de "realitate". Poate că tentativa noastră disperată de a cunoaște generează această ipoteză nejustificată. Dar, ne spune în același timp Peirce, *dacă există cu adevărat o realitate, atunci ea consistă în aceea că lumea trăiește, se mișcă și are în ea însăși o logică a evenimentelor care corespunde rațiunii noastre.*

Suntem parte integrantă din mișcarea Realității. Libertatea noastră constă în a intra armonios în această mișcare vie sau a o perturba. Realitatea depinde de noi. Din punct de vedere transdisciplinar, realitatea este plastică. Putem răspunde mișcării realității sau îi putem impune voința noastră de putere și dominație. Responsabilitatea noastră este de a construi un viitor sustenabil în acord cu mișcarea globală a realității.

Vă rog să îmi permiteți să închei citând din nou pe Wolfgang Pauli, mare premergător al transdisciplinarității: *“Confrunțați fiind, de la începutul secolului 17, cu severa fragmentare a spiritului uman în discipline izolate, eu consider că țelul transgresării opozițiilor lor este mitul explicit al timpurilor noastre”*.

Paris, 9 mai 2012

Basarab NICOLESCU

CURRICULUM VITAE

DATE PERSONALE

Data și locul nașterii: 25 martie 1942 la Ploiești.

Părinți: tatăl, Anton Nicolescu (n. în 1916, m. în 1992), jurist-contabil; mama, Anghelichii Nicolescu (n. Anastasiadi, în 1922, m. în 2007).

Cetățenia: română și franceză.

STUDII

Primare: 1949-1956 urmează școala primară și gimnazială în cadrul Liceului „Ion Luca Caragiale” din Ploiești.

Liceale: 1956-1960 urmează studiile liceale în cadrul Liceului „Ion Luca Caragiale” din Ploiești - șef de promoție, câștigător al olimpiadei naționale de literatură în 1959 și premiat cu Medalia de aur la prima Olimpiadă Internațională de Matematică din același an.

Universitare: 1960-1964 urmează cursurile Facultății de Fizică a Universității din București; își dă licența în 1964, cu o lucrare despre *Teoria câmpurilor și particulelor elementare*, coordonată de profesorul Constantin Eftimiu.

Doctorale: 1965 susține teza de doctorat *Câmpurile lui Yang-Mills și autointeracțiunea câmpurilor vectoriale*, coordonată de profesorul Constantin Eftimiu; 1972 obține doctoratul în fizică la Universitatea Paris VI cu lucrarea *Contribuție la studiul teoretic al difuziunii pion-nucleon*, coordonată de profesorul Robert Vinh Mau.

Postdoctorale: 1968-1969 obține o bursă a guvernului francez la Universitatea Paris VI; 1969-1970 obține o bursă „Joliot-Curie” a Comisariatului pentru Energie Atomică, Universitatea Paris VI.

ACTIVITATEA PROFESIONALĂ

- 1965-1968: asistent universitar la Facultatea de Fizică a Universității din București.
- Din 1970 fizician teoretician la Centrul Național de Cercetare Științifică (Centre National de la Recherche Scientifique – CNRS), Institutul de Fizică Nucleară, Diviziunea de Fizică Teoretică, Orsay. Locul de muncă actual: Laboratorul de Fizică Nucleară și Energii Înalte, Universitatea Paris VI.
- 1967-1977: cercetător invitat la Laboratorul Lawrence Berkeley din Statele Unite ale Americii.
- 1977: cercetător invitat la Universitatea Brown din Statele Unite ale Americii.
- 1979: cercetător invitat (*Senior Visiting Scientist*) la Universitatea din Londra.
- 1996 - 2002: profesor la Școala de studii politice RANDA, Barcelona, Spania.
- 2000 - 2001: Profesor invitat la Universitatea de Gerona, Spania.
- 2006-prezent: profesor la Facultatea de Studii Europene, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca, România, unde coordonează un program de doctorat în filosofie, opțiunea „transdisciplinaritate”.
- 2011- prezent: profesor extraordinar la Universitatea Stellenbosch, Africa de Sud pe perioadă 1 ianuarie 2011 – 31 decembrie 2113.

TITLURI, PREMII, DISTINCȚII

- 1959: premiat cu Medalia de aur la prima Olimpiadă Internațională de Matematică, Brașov, România.
- 1986: Medalia de argint a Academiei Franceze pentru cartea *Noi, particula și lumea*.
1987: Premiul Academiei Americano-Române, Statele Unite ale Americii.
- 1992: Premiul Benjamin Franklin „Best History Book”, Statele Unite ale Americii pentru cartea *Știința, sensul și evoluția – Eseu asupra lui Jakob Boehme*.
- 1993: Premiul Uniunii Scriitorilor din România.
- 1998: Președinte onorific al Fundației Internaționale „Stéphane Lupasco” pentru Știință și Cultură, Iași, România.

- 2001: Ales ca membru de onoare al Academiei Române.
- 2004: Cetățean de Onoare al orașului Ploiești, România; Marele premiu *Opera Omnia* la Festivalul Internațional Lucian Blaga, Paris/ Cluj-Napoca.
- 2006: Cetățean de Onoare al orașului Iași, România; Premiul *Opera Omnia* al Festivalului Internațional Nichita Stănescu, Ploiești, România.
- 2007: Premiul „Inter-Balkan Cultural Association - Rigas' Charta”, Atena, Grecia; Cetățean de Onoare al orașului Cluj-Napoca, România.
- 2008: Premiul de Excelență „Convorbiri literare”, Iași, România; Doctor Honoris Causa al Universității Tehnice din Cluj-Napoca, România; Doctor Honoris Causa al Universității „George Bacovia”, Bacău, România.
- 2009: Diploma de Excelență a Ministerului Afacerilor Externe din România „pentru promovarea culturii române și a imaginii României în străinătate”.
- 2010: Distinsul Premiu ATLAS Ramamoorthy-Yeh Transdisciplinary oferit de Academia de Învățare Transdisciplinară și Studii Avansate (*Academy of Transdisciplinary Learning and Advanced Studies*), Southwestern University, Georgetown, Texas, Statele Unite ale Americii.
- 2011: Doctor Honoris Causa al Universității Veracruzana, Xalappa, Mexico.
- 2011: Doctor Honoris Causa al Universității de Vest „Vasile Goldiș” din Arad.

DISCIPLINE/ CURSURI PREDATE

Cursuri de transdisciplinaritate

2007- prezent	Coordonarea de teze în filosofie (opțiunea „Transdisciplinaritate”), Universitatea „Babeș-Bolyai,, Cluj-Napoca, România.
2006 prezent	Cursul <i>Metode generale de cercetare în științele umaniste și exacte: transdisciplinaritatea</i> , Facultatea de Studii Europene.

- 2009 Transdisciplinary Training, University of Veracruz at Xalapa, Mexico.
- 2005 Transdisciplinary Training, University of Stellenbosch, South Africa.
- 2003 *Course History, Foundation and Applications of Transdisciplinarity*, University of Sherbrooke, Canada.
- 2001-2002 *Course History, Foundation and Applications of Transdisciplinarity*, University of Girona, Spain.
- 1999-2001 Transdisciplinary Training, University of São Paulo, Brazil.
- Din 1997 Coordonarea de teze transdisciplinare în cotutelă (University of Paris 1, University of Paris 8, University of Tours, University of Bordeaux, School of Architecture of Saint-Etienne, University of Barcelona, University of Montréal etc.).
- 1996-2002 Membru al Consiliului de Orientare Pedagogică, RANDA, Barcelona, Spain.

Cursuri de fizică

- 1996-2002 Cursul « Quantum Physics for Non-physicists », Center RANDA and University Raimond Lull, Barcelona, Spain.
- 1984-1985 Cursul « Fields and Particles », University Paris 6, France.
- 1977-1978 Cursul « Theoretical Physics », 3rd Cycle, University Paris 11, France.
- 1975-1976 Cursul « Introduction to the Study of Elementary Particles », C4 Particles and Fields, University Paris 6, France.
- 1973-1974 Cursul de cercetare "Hadron Interactions at High Energy", University of Strasbourg, France.
- 1972-1973 Cursul de cercetare "Phenomenology of Strong Interactions", University of Strasbourg, France.
- 1971-1972 Cursul "Collision Theory", University Paris 6, France.
- 1967-1968 Cursul de cercetare "Theory of Regge Poles", University of Bucharest, Romania.
- 1965-1968 Cursul "Classical Electrodynamics", University of Bucharest, Romania.

LUCRĂRI PUBLICATE

Tratate, cursuri, monografii transdisciplinare

- *De la Isarlîk la Valea Uimirii*, Curtea Veche, București, 2011.
- *Poetical Theorems / Théorèmes poétiques / Teoreme poetice*, Biblioteca Metropolitană din București, București, România, 2009, ediție bilingvă bibliofilă franceză-română, viziune grafică și ilustrații de Mircia Dumitrescu.
- *What is Reality? / Qu'est-ce que la réalité ?*, Liber, Montréal, Canada, 2009.
- *Ce este Realitatea ?*, Junimea, Iași, 2009.
- *În oglinda destinului - Eseuri autobiografice*, Ideea Europeană, București, 2009.
- *The Third Secretly Included /Le tiers secrètement inclus*, Babel Publishing House, Mazamet, 2002, illustrated by Frédéric Benrath.
- *Roots of freedom/Les racines de la liberté*, Accarias-L'Originel, Paris, 2001, în colaborare cu Michel Camus.
- *Rădăcinile libertății*, Editura Curtea Veche, București, 2004.
- *Transdisciplinarity/La transdisciplinarité*, manifesto, Rocher Publishing House, Transdisciplinarity series, Monaco, 1996.
- *La Transdisciplinarietà - Manifiesto*, Multiversidad Mundo Real Edgar Morin, Hermosillo, Sonora, Mexico, 2009.
- *Manifiesto of Transdisciplinarity*, State University of New York (SUNY) Press, New York, 2002.
- *Manifiesto da Transdisciplinaridade*, Hugin, Lisbonne, 2000.
- *Manifiesto of Transdisciplinarity*, Librairie Isis Editeur, Collection "Afaq" no2, Damascus, 2000.
- *Transdisciplinarietà - Manifest*, Polirom, Colecția Plural, Iași, 1999, traducere în limba română de Horia Mihail Vasilescu ; ediția a doua : Junimea, Iași, 2007.
- *O manifesto da transdisciplinaridade*, Éditions TRIOM, São Paulo, 1999; a II-a ediție: 2001 ; a III-a ediție: 2005.
- *Poetic Theorems/Théorèmes poétiques*, Editions du Rocher, Monaco, 1994, cuvânt înainte de Michel Camus.

- *Teoreme poetice*, Cartea Românească, seria Caietele Inorogului, București, 1996, tradusă în limba română L. M. Arcade, cuvânt înainte de Michel Camus ; a II-a ediție: Junimea, Iași, 2007.
- *La science, le sens et l'évolution - Essai sur Jakob Boehme*, Félin, Paris, 1988; a II-a ediție: *Man and the Meaning of the Universe/L'homme et le sens de l'univers - Essai sur Jakob Boehme*, Philippe Lebaud, Paris, 1995.
- *Science, Meaning and Evolution - The Cosmology of Jakob Boehme*, Parabola Books, New York, 1991.
- *Știința sensul și evoluția - Eseu asupra lui Jakob Böhme*, Eminescu, București, 1992, traducere în limba română de Aurelia Batali, cuvânt înainte de Antoine Faivre ; a II-a ediție: Vitruviu, București, 2000 ; a III-a ediție: Cartea Românească, București, 2007.
- *Ciência, sentido & evolução - A cosmologia de Jakob Boehme*, Attar, São Paulo, 1995.
- *L'homme et ses trois éthiques*, Stéphane Lupasco, in collaboration with Solange de Mailly-Nesle and Basarab Nicolescu, Rocher, Series « Science and Spirit », Monaco, 1986.
- *O Homem e as Suas Três Éticas*, Instituto Piaget, Lisbon, 1994.
- *Omul și cele trei etici ale sale*, Editura Ștefan Lupașcu, Iași, 1999, traducere în limba română de Vasile Sporic.
- *Us, the Particle and the World / Nous, la particule et le monde*, Editions Le Mail, Paris, France, 1985; a II-a ediție: Rocher, Monaco, 2002, premiul Academiei Franceze.
- *Nos, a particula e o universo*, Esquilo, Lisbon, Portugal, 2005.
- *Noi, particula și lumea*, Polirom, Iași, România, 2002, traducere în limba română de Vasile Sporic; a II-a ediție: Junimea, Iași, România, 2007.
- *Ion Barbu - Cosmologia "Jocului secund"*, Editura pentru literatură, București, 1968; a II-a ediție: Univers Enciclopedic, București, 2004.

Lucrări colective coordonate

- *At the Confluence of Two Cultures - Lupasco Today / À la confluence de deux cultures - Lupasco aujourd'hui*, Oxus, Paris, 2010.

- *At the Confluence of Two Cultures - Lupasco Today / La confluenta a doua culturi - Lupasco astazi*, Curtea Veche Publishing, Bucharest, 2010.
- *René Daumal or the perpetual incandescent / René Daumal ou le perpétuel incandescent*, Le bois d'Orion, L'Isle-sur-la-Sorgue, 2008, in collaboration with Jean-Philippe de Tonnac.
- *Transdisciplinarity - Theory and Practice*, Hampton Press, Cresskill, NJ, USA, 2008.
- *Death today /La mort aujourd'hui (Moartea astazi)*, Curtea Veche Publ., Bucharest, 2008 (in Romanian).
- *Transdisciplinary approaches of the dialogue between science, art, and religion in the Europe of tomorrow*, Curtea Veche, Bucharest, 2008, in collaboration with Magda Stavinschi.
- *Science and Orthodoxy, a necessary dialogue*, Curtea Veche, Bucharest, 2006, in collaboration with Magda Stavinschi.
- *The sacred today /Le sacré aujourd'hui*, Rocher Publ., « Transdisciplinarity » series, Monaco, 2003.
- *Science and Religion : Antagonism or Complementarity*, XXI: Eonul Dogmatic, « New World Paradigm » series, Bucharest, 2003, in collaboration with Magdalena Stavinschi.
- *Science and Religion : Antagonism or Complementarity / Stiinta si religie - Antagonism sau complementaritate ?*, XXI: Eonul Dogmatic, "New World Paradigm series", Bucharest, 2003, in collaboration with Magdalena Stavinschi.
- *Stéphane Lupasco – the man and his work/Stéphane Lupasco - L'homme et l'oeuvre*, Rocher Publ., Transdisciplinarity series, Monaco, 1999, in collaboration with Horia Badescu.
- *Stéphane Lupasco – the Man and His Work / Stéphane Lupasco - O Homem e a Obra*, TRIOM Publ. and University de São Paulo, São Paulo, Brésil, 2001, translation into Portuguese by Lucia Pereira de Souza.
- *Man, Science and Nature- Transdisciplinary outlooks/L'homme, la science et la nature - Regards transdisciplinaires*, Le Mail, Science et conscience series, Paris, 1994, in collaboration with Michel Cazenave.

Capitole în cărți colective

- *Methodology of Transdisciplinarity - Levels of Reality, Logic of the Included Middle and Complexity*, in Atila Ertas (Ed.), ATLAS Publishing, Texas USA, 2011, p. 20-43.
- *The Concept of Levels of Reality and its Relevance for Non-Reduction and Personhood*, in Joaquim Fernandes and Nelson Lima Santos (Ed.), Cons-Ciências 04, Edições Universidade Fernando Pessoa, Porto, Portugal, 2011, p.119-130.
- *To what Serves the Suffering? Reflexions on the Life of Romanian Prizoniers in the Camps of Sovietic Union / La ce servește suferința? Reflecții asupra vieții prizonierilor de război români în lagărele sovietice*, in Traian Călin Uba (Ed.), *School of Memory 2010 / Școala Memoriei 2010*, Fundația Academică Civică, București, Romania, 2011, p. 107-124 (in Romanian).
- *The Interrupted Dialogue : Fondane, Lupasco and Cioran / Le dialogue interrompu: Fondane, Lupasco et Cioran / Dialogul intrerupt : Fondane, Lupasco si Cioran*, in Dorin Ștefănescu (Ed.), *B. Fundoianu sau încercarea paradoxului. Pentru o hermeneutică existențială / Benjamin Fondane ou l'épreuve du paradoxe. Pour une herméneutique existentielle*, Eikon, Cluj-Napoca, Romania, 2011, p. 255-266 (in Romanian and French).
- *Transdisciplinarity: The Hidden Third, Between the Subject and the Object*, in Ioan Chirilă and Paula Bud (Ed.), *Știință, Spiritualitate, Societate*, Eikon, Cluj-Napoca, Romania, 2011, p. 11-34.
- *On the Way of the Included Third / Sur le chemin du tiers inclus*, in Jacques Quintin (Ed.), *Towards Self - In honor of Jean-François Malherbe / Cheminer vers Soi - Hommage à Jean-François Malherbe*, Liber, Montréal, 2010, p. 265-274 (in French).
- *Towards a Transdisciplinary Education and Learning / Para uma educação e aprendizagem transdisciplinaridades*, in Ana Zahira Bassit (Ed.), *O Interdisciplinar - Olhares contemporâneos*, translation in Portuguese by Rita Ribeiro Voss, Factash Editora, São Paulo, 2010, p. 11-23.
- *Contradiction, logique du tiers inclus et niveaux de Réalité*, in Bernard Guy (Ed.), *Ateliers sur la contradiction*, Ecole Nationale Supérieure des Mines, Transvalor, Presses des Mines, Paris, 2010, p.111-124 (in French).

- *L'éducation transdisciplinaire*, in Armen Tarpinian (Ed.), *Idées-forces pour le XXIe siècle*, Chronique Sociale, Lyon, 2009, p. 72-74 (in French).
- *Spiritual Dimension of Democracy: Utopia or Necessity?*, in Andrei Marga, Theodor Bercheim and Jan Sadlak (Ed.), *Living in Truth*, Cluj University Press, Babes-Bolyai University, Cluj-Napoca, 2008, p. 509-516.
- *Le Grand Jeu et la transdisciplinarité*, in Basarab Nicolescu et Jean-Philippe de Tonnac (Ed.), *René Daumal ou le perpétuel incandescent*, Le bois d'Orion, L'Isle-sur-la-Sorgue, 2008, p. 25-38 (in French).
- *La science comme médiatrice du dialogue entre les cultures et les religions*, in Jean Staune (Ed.), *La science, l'homme et le monde - Les nouveaux enjeux*, Presses de la Renaissance, Paris, 2008, p. 212-219 (in French).
- *La transdisciplinarité*, in *Next, O antologie de texte*, Festival International de Théâtre, Sibiu, Romania, 2007, p. 268-279 (in French and Romanian).
- *Un enseignant d'autrefois - la Professeur Ion Grigore*, in Ioan Grosescu, *Ion Grigore - Destinul unui dascal*, Editions Ploiesti - Mileniul III, 2007, p. 177-186 (in Romanian).
- *Prière pour l'âme de Heisenberg* in Thierry Magnin, *Rencontre d'Infinis - Prières d'un prêtre scientifique*, Aubin Editeur, Saint Etienne, 2007, foreword by William D. Phillips, p. 87-89 (in French).
- *La passion de la connaissance et de la solidarité*, in *Edgar Morin - Hommage à l'ami, 85 ans*, Multiversidad Mundo Real Edgar Morin, Mexico, 2007, edited by Rubén Reynaga, p. 373-389 (in French, English, and Spanish).
- *L'Ecole Française*, in *L'Académie Roumaine et l'Institut de France (1866-2006)*, Fondation Nationale pour la Science et l'Art, Bucharest, 2006, p. 57-63 (in French).
- *Quelques remarques sur le rôle des diasporas des anciens pays de l'Est dans l'Europe de demain*, in *Penser l'Europe, Séminaire International "Les cultures francophones et la Nouvelle Europe"*, Fondation Nationale pour la Science et l'Art, Bucharest, 2006, p. 282-285 (in French).

- *The transdisciplinary model of University*, in *New Bearings in Higher Education*, Fatih University Press, Istanbul, Turkey, 2006, edited by Kevin J. McGinley, p. 261-265.
- *Transdisciplinarity – past, present and future*, in *Moving Worldviews - Reshaping sciences, policies and practices for endogenous sustainable development*, COMPAS Editions, Holland, 2006, edited by Bertus Haverkort and Coen Reijntjes, p. 142-166.
- *La contribution des Roumains à la science et à la culture françaises*, in *Francophonie roumaine et intégration européenne*, Centre Gaston Bachelard de Recherches sur l'Imaginaire et la Rationalité, Université de Bourgogne, 2006, edited by Ramona Bordei-Boca, p. 39-45 (in French).
- *Mieux comprendre la transdisciplinarité*, in *Déficience intellectuelle : savoirs et perspectives d'action*, Tome 1 – *Représentations, diversité, partenariat et qualité*, Presses Inter Universitaires, Québec, Canada, 2006, edited by Hubert Gascon, Daniel Boisvert, Marie-Claire Haelewycz, Jean-Robert Poulin et Jean-Jacques Detraux, p. 243-250 (in French).
- *Méthodologie de la transdisciplinarité*, in *Déficience intellectuelle : savoirs et perspectives d'action*, Tome 1 – *Représentations, diversité, partenariat et qualité*, Presses Inter Universitaires, Québec, Canada, 2006, edited by Hubert Gascon, Daniel Boisvert, Marie-Claire Haelewycz, Jean-Robert Poulin et Jean-Jacques Detraux, p. 251-255 (in French).
- *Towards an apophatic methodology of the dialogue between science and religion*, in *Science and Orthodoxy, a necessary dialogue*, Curtea Veche, Bucharest, 2006, edited by Basarab Nicolescu and Magda Stavinschi, p. 19-29.
- *Vers une éducation transdisciplinaire*, in *Transdisciplinarité - Un chemin vers la paix*, Editions FBV / CNRS, Strasbourg, 2006, edited by Richard Welter, p. 81-92 (in French).
- *Lumina din Lumina / Light out of light*, in Oravitza, *Lux, Lumen*, Editura Brumar, Timisoara, Romania, 2005, edited by Radu Preda and Marcel Tolcea, p. 167-172 (in English and Romanian).
- *Un nouveau mode de connaissance – La transdisciplinarité*, in *L'interdisciplinarité et la recherche sociale appliquée*, Université de Montréal et Université Laval, Québec, Canada, 2005, edited by Lucie Gélinau, Section 4 (in French).

- *De la « Cosmologia Jocului Secund » la transdisciplinaritate*, in *Lectura – Repere actuale*, APPLLR, Cluj, Romania, 2005, edited by Alina Pamfil et Monoca Onojescu, p. 32-36 (in Romanian).
- *Toward a Methodological Foundation of the Dialogue between the Technoscientific and Spiritual Cultures*, in *Differentiation and Integration of Worldviews*, series « International Readings on Theory, History and Philosophy of Culture » n° 18, Eidos, Saint Petersburg, 2004, edited by Liubava Moreva, p. 139-152.
- *Fundamentos metodológicos do diálogo transcultural*, in *Ensaio de Complexidade 2*, Editora Sulina, Porto Alegre, 2004 (en portugais), edited by Edgard de Assis Carvalho e Terezinha Mendonça, p. 217-232 (in Portuguese).
- *Fondamenti metodologici del dialogo tra cultura tecnoscientifica e spiritualità*, in *Dialogare nel mito - La dimensione simbolica nel confronto interculturale*, La biblioteca di Vivarium, Milano, 2004, edited by Fabrice Olivier Dubosc, p. 213-232.
- *L'origine chrétienne de la science moderne*, Comptes-Rendus du Séminaire International « Penser l'Europe » 3, Académie Roumaine et la Fondation Nationale pour la Science et l'Art, Bucharest, 2004 ; *Academica*, Bucharest, N° 31, octobre 2004, p. 16-18 (in French).
- *Raymond Abellio et la conversion de la science*, in *Raymond Abellio*, Dervy, Paris, 2004, edited by d'Antoine Faivre et Jean-Baptiste de Foucauld, p. 235-256 (in French).
- *Une présence solaire*, in *L'humaniste planétaire - Hommage à Edgar Morin*, UNESCO, Quito, Equateur, 2004, edited by Gustavo López Ospina et Nelson Vallejo-Gómez, p. 207 (in French).
- *Niveaux de Réalité*, in *Implications philosophiques de la science contemporaine, Tome 3*, Rapport du groupe de travail de l'Académie des Sciences Morales et Politiques, PUF, Paris, 2003, edited by Bernard d'Espagnat p. 104-105 (in French).
- *Eugen Simion si initierea prin cultura*, in Eugen Simion, *Manual de trudire a cuvântului*, Univers Enciclopedic, Bucuresti, 2003, p. 225-227 (in Romanian).
- *Morte e ressurreição da natureza*, in *Polifônica idéias - Por uma Ciência Aberta*, Editora Sulina, Porto Alegre, 2003, edited by Angela Maria de Almeida, Margarida Knobb et Maria da Conceição de Almeida, préface d'Edgar Morin, p. 91-96 (in Portuguese).

- *Le dialogue science-religion comme médiateur d'un nouvel humanisme*, Comptes-Rendus du Séminaire International « Penser l'Europe » 2, Académie Roumaine et la Fondation Nationale pour la Science et l'Art Bucharest, 2003, pp. 129-132 ; *Acadernica*, Bucharest, n° 19, octobre 2003, p. 26-28 (in French).
- *Les niveaux de Réalité et le sacré*, in *Science and Religion : Antagonism or Complemenarity*, XXI : Eonul Dogmatic, « New World Paradigm » series, Bucharest, 2003, p. 37-48 (in French); translation in Romanian: *Nivelurile de Realitate si sacrul*, in *Stiinta si religie - Antagonism sau complementaritate ?*, XXI: Eonul Dogmatic, series « Noua paradigma a lumii », Bucharest 2003, p. 37-50.
- *Le tiers et le sacré*, in *Le sacré aujourd'hui*, Rocher, series « Transdisciplinarité », Monaco, 2003, p. 92-104 (in French).
- *Para uma educaçao transdisciplinar*, in *Compartilhando o Mundo com Paulo Freire*, Cortez Editora, São Paulo, 2003, p. 41-56, edited by Célia Linhares et Maria Nazaret Trindade (in Portuguese).
- *Pensée scientifique, pensée apophatique et l'avenir de l'Europe*, Comptes-Rendus du Séminaire International « Penser l'Europe », Académie Roumaine et la Fondation Nationale pour la Science et l'Art, Bucharest, 2002, p. 65-69 (in French).
- *Fundamentos Metodologicos para o Estudo Transcultural e Transreligioso*, in *Educação e transdisciplinaridade Vol. II* , Edições UNESCO - TRIOM - Universidade de São Paulo, São Paulo, 2002, p. 44-70, edited by Vitoria de Barros, Maria de Mello et Américo Sommerman (in Portuguese).
- *A New Vision of the World - Transdisciplinarity*, in *The Design and Delivery of Inter- and Pluridisciplinary Research*, Proceedings of the Muscipoli Workshop Two, The Danish Institute for Studies in Reasearch and Research Policy, Danemark, 2002, p. 108-111.
- *Connaissance in vitro et in vivo*, in *Interdisziplinäres Lehren und Lernen - Zwischen akademischem Anspruch und gesellschaftlichem Bedürfnis / Interdisciplinarité, enseignement et apprentissage - Entre exigences académiques et besoins sociaux*, Réalités Sociales, Lausanne, Suisse, 2002, p. 141-156, edited by Pasqualina Perrig-Chiello et Werner Arber (in French).

- *Le cyber-espace-temps et l'imaginaire visionnaire*, in *Penser les réseaux*, Champ Vallon, 2001, p. 49-53, edited by Daniel Parrochia (in French).
- *Fondements méthodologiques du dialogue transculturel*, in *Francophonie et dialogue des cultures dans le monde arabe*, Lebanese University, Beyrouth, 2001, p. 336-355, edited by Zahida Darwiche Jabbour (in French).
- *Vers une éducation transdisciplinaire*, in *L'universel et le singulier - L'éducation comme dialectique: expériences et recherches*, Actes du IXe Colloque International de l'Association Francophone Internationale de Recherche Scientifique en Éducation, AFIRSE, Université Rennes - Haute Bretagne, 2001, p. 7-16, edited by Patrick Boumard et Rose-Marie Bouvet (in French).
- *In vitro and in vivo knowledge / Conoscenza "in vitro" ed "in vivo"*, in *Unità del sapere e del fare: una soluzione transdisciplinare ?*, Istituto per Ricerche ed Attività Educative, Napoli, Italie, 2001, p. 81-100, edited by Ezio Mariani (in Italian).
- *Stefan Lupascu si tertiuł inclus*, in *Stefan Lupascu: un gînditor pentru mileniuł trei*, Stefan Lupascu Editing House, Iasi, Romania, 2001, vol. 2, p. 5-16, edited by Petru Ioan (in Romanian).
- *Fondation méthodologique des études transculturelles et transreligieuses*, in *L'Europe en quête d'harmonie*, Rencontres Européennes de Cluny, La Maison sur le Monde, Mazille, France, 2001, p. 258-288 (in French).
- *Adonis, un homme libre*, in *Adonis - Un poète dans le monde d'aujourd'hui (1950-2000)*, Institut du Monde Arabe, Paris, 2000, p. 149-152, edited by d'Alain Jouffroy (in French).
- *Transdisciplinarity and Complexity : Levels of Reality as Source of Indeterminacy*, in *Determinismo e Complessità*, Armando Editore, Roma, 2000, p. 127-142, edited by F. Tito Arecchi.
- *Entre les deux mondes, un troisième*, in *Dieu, l'Église et les extraterrestres*, Albin Michel / Question de no 122, 2000, p. 99-121, edited by d'Alexandre Vigne (in French).
- *Um Novo Tipo de Conhecimento - Transdisciplinaridade*, in *Educação e transdisciplinaridade*, Edições UNESCO Brasil, Brasília, 2000, p. 13-30, in collaboration with Humberto Maturana et al., edited by Judite Vero, Maria de Mello et Américo Sommerman (in Portuguese).

- *Un vizionar - Mircea Eliade et Caietele Inorogului si Hyperion*, in *Mircea Eliade în constiinta contemporanilor din exil*, Criterion Publishing, Norcross, GA, USA, 1999, p. 222-223, edited by Gabriel Stanescu (in Romanian).
- *Cyberespace et transhumanisme*, in *L'Art Vidéo 1980-1989 - Vingt ans du VideoArt Festival*, Locarno (Recherches, théorie perspectives), Edizione Mazzotta, Milano, 1999, p. 323-328, edited by Vittorio Fagone, foreword by Rinaldo et Ines Bianda, photos by Lorenzo Bianda (in French).
- *Quelle Université pour demain ? - Vers une évolution transdisciplinaire de l'Université*, in *L'Art Vidéo 1980-1989 - Vingt ans du VideoArt Festival*, Locarno (Recherches, théorie perspectives), op. cit., p. 337-346 (in French).
- *Le tiers inclus - De la physique quantique à l'ontologie*, in *Stéphane Lupasco - L'homme et l'oeuvre*, Editions du Rocher, Coll. Transdisciplinarité, Monaco, 1999, p. 113-144, edited by Horia Badescu et Basarab Nicolescu (in French).
- *Une nouvelle vision du monde*, in *Transdisciplinarity / Transdisciplinarité - 1st World Congress at Arrabida*, Hugin, Lisbonne, 1999, foreword by José Carlos B. Tiago de Oliveira, p. 157-162 (in French).
- *Position*, in *Le temps mondial*, Editions Complexe, Coll. Faire sens, dirigée par Zaki Laïdi, 1997, pp. 306-310 (in French).
- *La science et le spirituel : table ronde*, in *Le spirituel - Pluralité et Unité*, Actes du Symposium à l'occasion du centenaire de la naissance d'Ostad Elahi, 7-10 Septembre 1995, Presses de l'Université de Paris-Sorbonne, series Cahiers d'anthropologie religieuse N° 5, Paris, 1996, foreword by Philippe Douste-Blazy, p. 53 -74 (in French).
- *Levels of Complexity and Levels of Reality : Nature as Trans-Nature*, in *The Emergence of Compexity in Mathematics, Physics, Chemistry and Biology* , in *Scripta varia N° 89 - Proceedings of the Plenary Session of the Pontifical Academy of Sciences, 27-31 October 1992*, Pontifica Academia Scientiarum, Vatican City, edited by Bernard Pullman, Rome, 1996, p. 393-417.
- *Une transdisciplinarité planétaire pour vivre et survivre*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, forewords by Michel Random and Michel Camus, p. 59-81, in collaboration with Michel Camus, Philippe Quéau and Michel Random (in

French); translation in Portuguese : *O pensamento Transdisciplinar e o Real*, TRIOM, São Paulo, Brazil, 2000, translation by Lucia Pereira de Souza.

- *Féminisation sociale et dimension poétique de l'existence*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, forewords by Michel Random and Michel Camus, p. 245-252 (in French).
- *Stéphane Lupasco : l'unité ternaire de la réalité ou la genèse trialectique de la réalité*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, forewords by Michel Random and Michel Camus, p. 261-276 (in French).
- *Stéphane Lupasco : notice biographique*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, forewords by Michel Random and Michel Camus, p. 292-294 (in French).
- *Transdisciplinarité : naissance d'un mot*, in *La pensée transdisciplinaire et le réel*, Dervy, Paris, 1996, forewords by Michel Random and Michel Camus, p. 321-326 (in French).
- *Strained Bedfellows : Scientific Method, Hermeneutics and the Study of Esotericism*, in Proceedings of the XVIIth Congress of the International Association for the History of Religions, Mexico City, August 1995, in collaboration with Karen-Claire Voss.
- *Victor Roman ou les promesses de la terre*, in *Hommage à Victor Roman*, Fondation Nationale des Arts Graphiques et Plastiques, Paris, June 1995, p. 6-7 (in French).
- *Un boier al spiritului*, in *Al. Rosetti în evocări*, Minerva, Bucharest, 1995, p. 167-171, edited by d'Andriana Fianu (in Romanian).
- *Reînnoirea spirituală are deja un nume : transdisciplinaritatea*, in *Experienta inițiativă a exilului*, Roza Vânturilor, Bucharest, 1994, foreword by Octavian Paler, p. 408-418, edited by Mihaela Cristea (in Romanian).
- *La Nature - entre le seuil et le miroir*, Cahiers du Groupe d'Etudes Spirituelles Comparées 2 - Images et valeurs, Archè Edidit, Paris, 1994, p. 71-88 (in French).
- *Niveaux de complexité et niveaux de Réalité - Vers une nouvelle définition de la Nature*, in *L'homme, la science et la nature - Regards transdisciplinaires*, Le Mail, series Science et conscience, Paris, 1994, p. 15-38 (in French).
- *Entre le savoir et l'être : la Nature, aujourd'hui*, in Ariès N° 17, Science et gnose, La Table d'Emeraude, Paris, 1994, p. 145-160 (in French).

- *Le concert se joue sur les ponts*, in *Sciences et imaginaire*, Albin Michel / Cité des Sciences et de l'Industrie, series Sciences d'aujourd'hui, Paris, 1994, p. 207-220, edited by d'Ilke Angela Maréchal (in French).
- *Imaginaire et réalité dans la physique moderne*, in *Les cahiers de l'IPPC N° 7*, Bulletin de l'Institut de Psycho-Pathologie Clinique, Paris, May 1988, foreword by Ophélie Avron, p. 85- 95 (in French).
- *Niveaux de réalité et transdisciplinarité*, in *Source, Tradition et modernité - Les sagesses anciennes et l'homme à venir*, L'Original, Paris, 1988, p. 31-46 (in French).
- *La nature du réel et la nouvelle vision de la science*, in *La science face aux confins de la connaissance*, Félin, series Science et Connaissance, Paris, 1987, foreword by Yves Jaigu, p. 27-60, edited by Michel Random (in French). Translation in Arab : *La science face aux confins de la connaissance*, Ministère Syrien de la Culture, RAS, Coll. Sciences 17, Damascus, 1994, translation by Muhammad Hassan Ibrahim.
- *La science et la métascience*, in *Qu'est-ce-que le transpersonnel ?*, Trismegiste, Paris, 1987, p. 81-98 (in French).
- *La science comme témoignage*, in *La science face aux confins de la connaissance : le prologue du notre passé culturel*, UNESCO, Paris, 1986, p. 9-30 (in French). Translation in English: *Science as "Testimony"*, in *Science and the Boundaries of Knowledge : the Prologue of Our Cultural Past*, UNESCO, Paris, 1986, p. 9-30. Translation in Spanish : *La ciencia com a "testimoni"*, in *La ciencia i les fronteres del coneixement*, UNESCO, Barcelone, 1986, p. 15-42.
- *Peter Brook et la pensée traditionnelle*, in *Brook - Les voies de la création théâtrale XIII*, Editions du CNRS, Paris, 1985, foreword by Georges Banu, p. 143-161, edited by Georges Banu (in French).

Tratate, cursuri, monografii de fizică

- *Us, the Particle and the World / Nous, la particule et le monde*, Editions Le Mail, Paris, France, 1985; a II-a ediție: Rocher, Monaco, 2002, premiată de Academia Franceză.

- *Nos, a particula e o universo*, Esquilo, Lisbon, Portugal, 2005, tradusă în portugheză de Isabel Debot, în cadrul Anului Internațional al Fizicii.
- *Noi, particula și lumea*, Polirom, Iași, România, 2002, traducere în limba română de Vasile Sporic; a II-a ediție: Junimea, Iași, România, 2007.

Coordonarea de lucrări colective în domeniul fizicii

- *Proceedings of the 11th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering – Towards High Energy Frontiers*, Château de Blois, France, May 15-20, 2005, edited by M. Haguenuer, B. Nicolescu and J. Tran Thanh Van, Thê Giô Publishers, Vietnam, 2006.
- *Time in Sciences / Le temps dans les sciences*, edited by Norbert Dodille, Christian Duhamel and Basarab Nicolescu, Harmattan Editions, Paris, France, 1995 (in French).
- *Proceedings of the First International Workshop on Elastic and Diffractive Scattering*, edited by B. Nicolescu and J. Tran Thanh Van, Frontières Editions, 1986.
- *Proceedings of the International Workshop Baryonium and Other Unusual Hadron States*, edited by B. Nicolescu, R. Vinh Mau and J.-M. Richard, Institute of Nuclear Physics, Orsay, France, 1979.

Articole și studii transdisciplinare

1. *Sarane Alexandrian (1927-2009), Being Fallen From Another Worlds / Sarane Alexandrian (1927-2009), om pogrât din alte lumi*, Convorbiri literare, Iași, n° 6, June 2011, p. 29-30.
2. *Horia Stamatu and the Empire of Silence / Horia Stamatu și Imperiul Liniștii*, Convorbiri literare, Iași, n° 5, May 2011, p. 26-27.
3. *Brancusi and Gurdjieff / Brancusi și Gurdjieff (II)*, Convorbiri literare, Iași, n° 4, April 2011.
4. *Brancusi and Gurdjieff / Brancusi și Gurdjieff (I)*, Convorbiri literare, Iași, n° 3, March 2011.
5. *Ambiguity and Meaning in "On Mântuleasa Street" by Mircea Eliade / Ambiguitate și semnificație în "Pe strada Mântuleasa" de Mircea Eliade*, Convorbiri literare, Iași, n° 2, February 2011.

6. *Deep Questions About the Universe (II) / Intrebari esentiale despre univers (II)*, Convorbiri literare, Iasi, n° 1, January 2011.
7. *Deep Questions About the Universe / Intrebari esentiale despre univers*, Convorbiri literare, Iasi, n° 12, December 2010, p. 31-34.
8. *Methodology of Transdisciplinarity - Levels of Reality, Logic of the Included Middle and Complexity*, Transdisciplinary Journal of Engineering and Science, Vol. 1, No 1, December 2010, TheATLAS, USA, p. 19-38.
9. *Temptation and Impossibility of Dogmas / Tentatia si imposibilitatea dogmei*, Convorbiri literare, Iasi, n° 11, November 2010, p. 29-31.
10. *Disciplines as Masks of Transdisciplinarity / Disciplinele ca masti ale transdisciplinaritatii*, Perspective, Cluj-Napoca, n° 2 (21), 2010, p. 134-135.
11. *Prayer for the Soul of Heisenberg / Rugaciune pentru sufletul lui Heisenberg*, Epifania, Iasi, n° 14, December 2010, p. 133.
12. *Christian Orthodoxy, Transdisciplinarity and Transreligious Attitude / Ortodoxia, Transdisciplinaritatea si atitudinea transreligioasa*, Epifania, Iasi, n° 13, October - November 2010, p. 83-87.
13. *To what Serves the Suffering? (II) / La ce serveste suferinta, (II)*, Convorbiri literare, Iasi, n° 10, October 2010, p. 25-28.
14. *To what Serves the Suffering? (I) / La ce serveste suferinta, (I)*, Convorbiri literare, Iasi, n° 9, September 2010, p. 24-27.
15. *Disciplines as Masks of Transdisciplinarity / Disciplinele ca masti ale transdisciplinaritatii*, Convorbiri literare, Iasi, n° 8, August 2010, p. 26.
16. *Victor Cupsa or the Temptation of of the Mount Analogue / Victor Cupsa sau tentatia Mintelui Analog*, Convorbiri literare, Iasi, n° 7, July 2010, p. 21-25.
17. *René Berger and the Joy of the Transdisciplinary Knowledge / René Berger si bucuria cunoasterii transdisciplinare*, Convorbiri literare, Iasi, n° 6, June 2010, p. 27-31.
18. *Lima de Freitas and the Big Game of Transdisciplinarity / Lima de Freitas si Marele Joc al Transdisciplinaritatii*, Convorbiri literare, Iasi, n° 4, April 2010, p. 37-41.
19. *A Chaotic Editorial System / Un sistem editorial haotic*, Discobolul, Alba Iulia, n° 145-147, January-March 2010, p. 100.
20. *A Spiritual Aristocrat: Alexandru Rosetti / Un boier al spiritului: Alexandru Rosetti*, Contemporanul, Bucharest, n° 3, March 2010, p. 5.

21. *Adonis, a Free Human Being / Adonis, un om liber*, Caiete Critice, Bucharest, n° 2, 2010, p. 50-55.
22. *Eugène Ionesco and the Logic of Contradiction / Eugène Ionesco si logica contradictiei*, Contemporanul, Bucharest, n° 1, January 2010, p. 6.
23. *The Anti-Theater and the Logic of Contradictories / Teatrul absurdului si logica contradictoriului*, Caiete Critice, Bucharest, n° 10-12, 2009, p. 121-123.
24. *On the Way of the Included Third (In Honor of Jean-François Malherbe) / Pe drumul tertului ascuns (Omagiu lui Jean-François Malherbe)*, Convorbiri literare, n° 12, December 2009, p. 23-29.
25. *On the Image of Romania / Despre imaginea României*, Contemporanul, Bucharest, n° 12, December 2009, p. 13.
26. *A Knight of the Knowledge To Come: Vintila Horia (1915-1992) / Un cavaler al Cunoasterii Ce Va Veni: Vintila Horia (1915-1992)*, Contemporanul, Bucharest, n° 11, November 2009, p. 14-15
republished in Contemporanul, Bucharest, n° 6, June 2010, p. 17-18.
27. *The Witness: Mircea Ciobanu (1940-1996) / Martorul: Mircea Ciobanu (1940-1996)*, Viata Romaneasca, Bucharest, n° 10, October 2009, p. 1-6.
28. *Eugène Ionesco and the Logic of Contradiction / Eugène Ionesco si logica contradictiei*, Convorbiri literare, Iasi, n° 9, September 2009, p. 40-42.
29. *Levels of Reality and Non-Reductionism / Niveluri de realitate si non-reductionism*, Cetatea Culturala, Cluj-Napoca, n° 5, May 2009.
30. *The Straight Door: René Daumal and Alexandre de Salzmann / La porte étroite: René Daumal et Alexandre de Salzmann*, Cahier "René Daumal - Le désir d'être", Les 3 Mondes, Charleville-Mézières, 2009, p. 45-56, edited by Philippe Vaillant.
31. *The Idea of Levels of Reality - Its Relevance for Non-Reduction and Personhood*, Transdisciplinarity in Science and Religion, n° 4, 2008, Curtea Veche Publ., Bucharest, p. 11-25 .
32. *Theatre and Tradition – Peter Brook and Traditional Thinking(I) / Teatrul si Traditia - Peter Brook si gandirea traditionala (I)*, SpectActor, Craiova, Romania, October- December 2008, p. 26-30.
33. *The Logic of the Included Middle / La logique du tiers inclus*, Les Cahiers des 3 mondes, Charleville-Mézières, n° 2, 2008, p. 17-21.
34. *International Congresses on Transdisciplinarity: Their Importance for the Emergence of a Transdisciplinary Methodology*, interview by

- Augusta Thereza de Alvarenga, *Transdisciplinarity in Science and Religion*, n° 3, 2008, Curtea Veche Publ., Bucharest, p. 193-202 .
35. *Transdisciplinary Education / L'éducation transdisciplinaire*, Revue de psychologie de la motivation, Paris, n° 42-43, 2007-2008, p. 72-74.
36. *Levels of Reality and Non-reductionism- Jung, Pauli, Lupasco Confronted with the Psychophysical Issue / Niveluri de realitate si non-reductionism - Jung, Pauli, Lupasco în fata problemei psihofizice*, Convorbiri literare, Iasi, n° 12, December 2008.
37. *René Daumal (1908-1944)*, Contemporanul, Bucharest, n° 10, October 2008, p. 13.
38. *On the Modern Necessity of Transdisciplinarity / A necessidade moderna da transdisciplinaridade*, Boletim Associação de Educação Católica de São Paulo, n° 48, São Paulo, 2008.
39. *André Chouraqui: the Visionary, the Friend / André Chouraqui: le visionnaire, l'ami*, Perspectives, Revue de l'Université Hébraïque de Jérusalem, n° 15 - "De Aïn-Témouchent à Jérusalem: Hommage à André Chouraqui", 2008, p. 77 - 80.
40. *Life After Life - Roberto Juarroz (1925-1995) / Viata urmeaza vietii - Roberto Juarroz (1925-1995) (La vie suit la vie - Roberto Juarroz (1925-1995))*, Caiete Critice, Bucharest, n° 3-5, 2008, p. 114 - 115.
41. *Several Considerations on Contemporary Neo-Atheism / Cateva consideratii asupra neo-ateismului contemporan*, Tabor, Cluj, n° 5, August 2008, p. 45 - 52.
42. *The Poet and Man-Hunt / Poetul si vânatoarea de oameni (Le poète et la chasse à l'homme)*, Contemporanul, Bucharest, n° 8, août 2008, p. 30 ; Dacia literara Publ., n° 5, September 2008, p. 2-3.
43. *Prayer for Heisenberg's Soul / Rugaciune pentru sufletul lui Heisenberg*, Contemporanul, Bucharest, n° 5, may 2008, p. 17.
44. *Can Man Live without Spirituality? / L'homme peut-il vivre heureux sans spiritualité?*, Plasticités-Sciences-Arts, Paris, n°10, March 2008, online review http://plasticites-sciences-arts.org/Plastir10_fr.html and *Cosmopolis*, Belgique, n° 1, 2008, online review <http://agora.qc.ca/cosmopolis/>
45. *Transdisciplinarity as a Methodological Framework for Going beyond the Science-Religion Debate*, *Transdisciplinarity in Science and Religion*, n° 2, 2007, Curtea Veche Publ., Bucharest, p. 35-60.
46. *Stéphane Lupasco and the World of Art / Stéphane Lupasco et le monde de l'art*, Apozitia, München, 2007, p. 280-288.

47. Introduction to the Round Table *Poetry, Aesthetics, Theory of Literature and Transdisciplinarity / Poésie, esthétique, théorie de la littérature et transdisciplinarité*, Festival International "Lucian Blaga", Cluj, 5 mai 2007, Tomis, Constantza, n° 6, June 2007, p. 76-77.
48. Introduction to the seminar *Theatre today / Le théâtre aujourd'hui* by Andrei Serban, University Babes-Bolyai, Cluj-Napoca, 19 April 2007, Pro Saeculum, Focsani, n° 5, May 2007, p. 1-3.
49. *The Latest on the Sokal Affair: Beyond Three Extremisms - Comments on Alan's Sokal Book "Pseudosciences et postmodernisme : Adversaires ou compagnons de route ?"*, Transdisciplinarity in Science and Religion, n° 1, 2007, Curtea Veche Publ., Bucharest, p. 228-232.
50. *Editorial*, Transdisciplinarity in Science and Religion, n° 1, 2007, Curtea Veche Publ., Bucharest, p. 7-8, in collaboration with Magda Stavinschi.
51. *Stéphane Lupasco: from the Quantum World to the Art World / Stéphane Lupasco : du monde quantique au monde de l'art*, Transdisciplinarity in Science and Religion, n° 1, 2007, Curtea Veche Publ., Bucharest, p. 203-221.
52. *A Teacher from the Past: Ion Grigore / Un dascal de altadata : Ion Grigore*, Contemporanul, Bucharest, n° 9, September 2007, p. 32-33.
53. *A Few Ideas / Câteva idei*, Altitudini, Bucharest, n° 15-16, June 2007 (in Romanian).
54. *Stéphane Lupasco and the World of Art / Stéphane Lupasco si lumea artei*, Contemporanul, Bucharest, n°3, March 2007, p. 7-8.
55. *Stéphane Lupasco: from the Quantum World to the World of Art / Stéphane Lupasco - Du monde quantique au monde de l'art*, Mélusine, L'Age d'Homme, Lausanne, Suisse, n° XXVII – « Surrealism and Science » / « Le surréalisme et la science », 2007, p. 181-196.
56. *Edgar Morin: Passion of Knowledge and Solidarity / Edgar Morin : pasiunea cunoasterii si a solidaritatii*, Caiete Critice, Bucharest, n° 10-12, 2006, p. 33-36.
57. *From Postmodernity to Cosmodernity – a Transdisciplinary Perspective / De la postmodernitate la cosmodernitate - O perspectiva transdisciplinara*, Steaua, Cluj-Napoca, n° 10-11, October -November 2006, p. 63.
58. *Transdisciplinarity : Past, Present and Future / Transdisciplinarietà: Pasado, Presente y Futuro*, Vision Docente Con-Ciencia, Universidad

- Arkos, Puerto Vallarta, Mexique, 1^a Parte : n° 31, July-August 2006, p. 13-26 ; 2^a Parte : n° 32, September -October del 2006, p. 14-33.
59. *Scientism, the Other Sokal Affair / Scientisme, l'autre affaire Sokal*, Esprit, Paris, n° 7, July 2006, p. 194-198.
60. *Eminescu and the quadrate of the circle / Eminescu si cuadratura cercului*, Laudatio for the attribution of the National Prize « Petru Cretia » of Literary Criticism and History to Pompiliu Craciunescu), Romania literara, Bucharest, n° 27, 7th of July 2006, p. 19.
61. *The Quantum Logic and Transdisciplinarity Ask for a Change of our Mental Habits / A logica quântica e a transdisciplinaridade exigem a mudança de nossos habitos mentais*, IHU-ON-Line, Universidade do Vale do Rio dos Sinos, Brazil, n° 6, 2006, p. 73-78.
62. *The French School / L'Ecole Française*, Academica, Bucharest, n° 48-49, March-April 2006, p. 22-24.
63. *The Latest on the Sokal Affair – Beyond the Three Extremisms*, arXiv: physics/060108, January 20, 2006.
64. *Transdisciplinary Knowledge and Re-Enchantment of the World / La connaissance transdisciplinaire et le réenchantement du monde*, Culture Scientifique, Histoire et Philosophie des Sciences, Special Issue: « Le Principe de Précaution », Centre Gaston Bachelard de Recherches sur l'Imaginaire et la Rationalité, University of Bourgogne, January 2006, p. 7-19.
65. *Heisenberg and the Levels of Reality*, European Journal of Science and Theology, Academic Organisation for Environmental Engineering and Sustainable Development, Iasi, Romania, Vol. 2, n° 1, March 2006, p. 9-19, arXiv:physics/0601156.
66. *The Role of Romanian Diaspora in the Europe of Tomorrow / Rolul diasporei romane in Europa de maine*, Dosarele istoriei, Bucharest, n° 11, 2006, p. 62-63.
67. *Imagination, Imaginary, and Imaginal –Transdisciplinary Perspectives / Imaginatie, imaginar si imaginal –Perspective transdisciplinare*, Steaua, Cluj-Napoca, n° 6, 2006, p. 4-8.
68. *The latest on Sokal Affair / Actualitatea afacerii Sokal*, Steaua, Cluj-Napoca, n° 4-5, 2006, p. 16-18.
69. *Autobiographical Essays (X) - Stéphane Lupasco and the World of Art / Eseuri autobiografice (X) – Stéphane Lupasco si lumea artei*, Caiete Critice, Bucharest, n° 5, 2006, p. 13-19.

70. *The Interrupted Dialogue : Fondane, Lupasco and Cioran / Dialogul intrerupt : Fondane, Lupasco si Cioran*, Convorbiri literare, Iasi, Romania, n° 4, 2006, p. 20-24.
71. *The Second Death of Eliade Will Not Occur / A doua moartea lui Eliade nu va avea loc*, Convorbiri literare, Iasi, Romania, n° 3, 2006, p. 26-28.
72. *Re-Enchantment of the World: from Quantum Physics to Transdisciplinarity / Reincantarea lumii : de la fizica cuantica la transdisciplinaritate*, Cuvantul, Bucharest, n° 3, March 15 – April 15, 2006, p. 11-13 ; republished in *Perspective*, Cluj-Napoca, n°1, 2007, Paralela 45 Publ., p. 2-7.
73. *The Included Trinity / Treimea inclusa*, Stiinta si Tehnica, Bucharest, n° 1-2, 2006, p. 67-78.
74. *Towards Transdisciplinary Education*, The Journal for Transdisciplinary Research in Southern Africa, North-West University, Wanderbijlpark, South Africa, Vol. 1, n° 1, December 2005, p. 5-15.
75. *Brancusi and Gurdjieff / Brancusi et Gurdjieff*, Ligeia – Dossier sur l'Art, Paris, n° 57-60 : « Brancusi et la sculpture », Janvier-Juin 2005, p. 84-92, in collaboration with Paul Beekman-Taylor.
76. *Imagination in Scientific Research / L'imagination dans la recherche scientifique*, Supérieur Inconnu, Paris, n° 2, July - December 2005, p. 48-53.
77. *Levels of Reality and Included Third / Niveaux de Réalité et tiers inclus*, Review APMF Ecrits et manuscrits de la médiation familiale, Paris, n° 11, 2005, p. 6-12.
78. *Death and Resurrection of Nature / Mort et résurrection de la nature*, Supérieur Inconnu, Paris, n° 1, 2005, p. 45-49.
79. *Stéphane Lupasco and the Included Third – from Quantum Physics to Ontology / Stéphane Lupasco et le tiers inclus - De la physique quantique à l'ontologie*, Revue de Synthèse, Tome 126, n° 2, 2005, Rue d'Ulm ENS Publishing House, Paris, p. 431-441.
80. *Poincaré and Scientific Imagination / Poincaré et l'imagination scientifique*, Academica, Bucharest, n° 36, March 2005, p. 55-59.
81. *Heisenberg and the Levels of Reality / Heisenberg si nivelurile de Realitate*, Noua Reprezentare a Lumii n° 5, XXI : Eonul Dogmatic, Bucuresti, 2005, p. 7-22.
82. *Traditional References for a Comprehensive Context Necessary for the Dialogue between Science and Religion / Repere traditionale pentru*

- un context comprehensiv necesar dialogului dintre stiinta si teologie, Noua Reprezentare a Lumii n° 4, XXI : Eonul Dogmatic, Bucuresti, 2005, p. 33-45, in collaboration with Doru Costache.*
83. *Autobiographical Essays (IX) - Nano-Portraits / Eseuri autobiografice (IX) – Nanoportrete, Caiete Critice, Bucharest, n° 7-8, 2005, p. 44-45.*
  84. *Autobiographical Essays (VIII) - The Discrete Charm of the Vatican / Eseuri autobiografice (VIII) –Farmecul discret al Vaticanului, Caiete Critice, Bucharest, n° 6, 2005, p. 24-26.*
  85. *Autobiographical Essays (VIII) - A surprising discovery- Levels of reality/ Eseuri autobiografice (VIII) – O descoperire surprinzatoare - niveluri de realitate, Caiete Critice, Bucharest, n° 4, 2005, p. 22-25.*
  86. *Autobiographical Essays (VII) - The Extreme Occident – Between Culture and Counter-Culture /Eseuri autobiografice (VII) - Extremul Occident - Intre cultura si contracultura, Caiete Critice, Bucharest, n° 1, 2005, p. 56-58.*
  87. *The Second Death of Eliade Will Not Occur / La deuxième mort d'Eliade n'aura pas lieu, Seine et Danube, Editions Paris-Méditerranée, Paris, n° 4, 2004, p. 149-155.*
  88. *Autobiographical Essays (VI) - The Discovery of Extreme Occident / Eseuri autobiografice (VI) – Descoperirea Extremului Occident, Caiete Critice, Bucharest, n° 12, 2004, p. 23-25.*
  89. *The Included Third - From Quantic Physics to Ontology / Le tiers inclus - De la physique quantique à l'ontologie, PhiloScience, Paris, n° 1, Winter - Spring 2004-2005, p. 53-70.*
  90. *The Improbable Travel / L'improbable voyage, Verrières, Lion (Châtenois-les-Forges), France, N° 1 – « In Honor of Claude Louis-Combet » / « Hommage à Claude Louis-Combet », 2004, p. 17-21.*
  91. *Autobiographical Essays (V) - Notes on Imagination, Imaginary, Imaginal / Eseuri autobiografice (V) - Note despre imaginatie, imaginar si imaginal, Caiete Critice, Bucharest n° 11, 2004.*
  92. *Autobiographical Essays (IV) - A Fundamental Experience / Eseuri autobiografice (IV) - O experienta fundamentala, Caiete Critice, Bucharest, n° 10, 2004, p. 35-36.*
  93. *Autobiographical Essays (III) - The Literary Circle of Neuilly / Eseuri autobiografice (III) - Cenaclul de la Neuilly, Caiete Critice, Bucharest, n° 9, 2004, p. 26-29.*
  94. *Autobiographical Essays (II) - Mircea Eliade Under the Sign of Destiny / Eseuri autobiografice (II) - Mircea Eliade sub semnul destinului, Caiete Critice, Bucharest, n° 7, 2004, p. 23-27.*

95. *Autobiographical Essays (I) - A visit to Lancram in 1965 / Eseuri autobiografice (I) - O vizita la Lancram în 1965*, Caiete Critice, Bucharest, n° 6, 2004, p. 27- 30.
96. *Ion Barbu - Transdisciplinary Aspects of His Work / Ion Barbu --- aspecte transdisciplinare ale operei*, Caiete Critice, Bucharest, n° 5, 2004, p. 14-18.
97. *Scientific Thought, Apophatic Thought and the Future of Europe / Gândirea stiinfica, gândirea apofatica si viitorul Europei*, Cultura, Bucharest, n° 14, 16-22 June 2004, p. 12-13.
98. *On Quantum Logic and Transdisciplinarity / A lógica quântica e a transdisciplinaridade*, IHU On-Line, Universidade do Vale do Rio dos Sinos, Brazil, n° 122, November 8, 2004, p. 7-11.
99. *Poetic Theorems – The Secretly Included Middle / Théorèmes poétiques - Le tiers secrètement inclus*, Poésie 2003, Paris, n° 98 – « Romania, home of Orphaeus » / « La Roumanie, territoire d'Orphée », edited by Magda Cârneci, September 2003, p. 135-138.
100. *Multi, Inter- and Transdisciplinarity/ Multi, inter et transdisciplinarité*, Science et Conscience, n° 4, Luxembourg, spring 2002.
101. *World Vision and Pornographic Abyssus / Vision du monde et béance pornographique*, Mémoire du XXIe siècle N° 3-4 - Création et transcréation, Rocher, Monaco, March 2002, p. 27-34.
102. *The Unfathomable Pornography of Binary Thinking*, Rencontres Transdisciplinaires n° 16 - *Learning in the Crucible / L'apprentissage dans le creuset*, CIRET, Paris, February 2002.
103. *Levels of Reality and the Sacred / Les niveaux de Réalité et le sacré*, Academica, Bucharest, n° 1-2, November -December 2001, p. 12-13.
104. *The Poetic Man / L'homme poétique*, Mémoire du XXIe siècle, Cahier 2 - *L'homme à venir*, Rocher, Monaco, 2000, p. 17-22.
105. *Stefan Lupascu and the Included Third / Stefan Lupascu si tertul inclus*, România Literară, Bucharest, Romania, n° 42, 25-31 October 2000, p. 12-13, 15.
106. *The Second Death of Mircea Eliade / A doua moarte a lui Mircea Eliade*, Vatra, Târgu Mures, Romania, n° 6-7, 2000, p. 113-116.
107. *Ambiguity and Meaning in "On Mântuleasa Street" by Mircea Eliade / Ambiguitate si semnificatie în "Pe strada Mântuleasa" de Mircea Eliade*, Vatra, Târgu Mures, Romania, n° 6-7, 2000, p. 139-142.

108. *Lupasco Centenary / Centenaire Lupasco*, Le Courrier du Centre Culturel Roumain, Paris, n° 21-22, November -December 2000, p. 10.
109. *To Each of Us His/Her Own Reality? /A chacun sa vérité ?*, Reflexion faite N° 37, Flodich and Co Publ., Sèvres, January 2000, p. 110.
110. *The Straight Door / La porte étroite*, Poésie 99, n° 78 – « Black Poetry, White Poetry » / « Poésie noire, poésie blanche », Maison de la Poésie de la Ville de Paris, Paris, June 1999, p. 17-23.
111. *The Third and the Sacred / Le tiers et le sacré*, Rencontres Transdisciplinaires, N° 14 – « The Celebration of the Name – Reflexions Around the Work of André Chouraqui » / « La célébration du nom : Réflexions autour de l'oeuvre d'André Chouraqui », Paris, April 1999, p. 56-62.
112. *Gödelian Aspects of Nature and Knowledge / Aspectos Gödelianos de la Naturaleza y el Conocimiento*, Complejidad, 2nd year, n° 4, Buenos Aires, March-June 1999, p. 7-15.
113. *The Boundaries of Mathematical Logics in Order to Think About Systems / Les limites des logiques mathématiques pour penser les systèmes*, in *Création de richesse*, tome II - "Quatre concepts scientifiques pour changer de logique", Institut des Cadres Dirigeants (ICAD), 1999.
114. *Poetic Knowledge is More Rigorous than Scientific Knowledge / Cunoasterea poetica este mai riguroasa decât cea stiintifica*, Convorbiri Literare n° 3 (39), March 1999, Iasi, Romania.
115. *Fundoianu, Lupascu and the Multiple Splendor of the Being / Fundoianu, Lupascu si felurita splendoare a fiintei*, Convorbiri Literare n° 1 (37), January 1999, Iasi, Romania.
116. *On the Practice of Transdisciplinarity / A prática da transdisciplinaridade*.
http://www.cetrans.futuro.usp.br/palestra_basarab.htm
117. *Reform of Education and Thought: Complexity and Transdisciplinarity / Reforma da educação e do pensamento : complexidade e transdisciplinaridade*, Video-conference at the Foundation Vanzolini - University of São Paulo, 15 October 1999
<http://www.engenheiro2001.org.br/curriculos.htm>
118. *The Included Third - from Quantum Physics to Ontology / Le tiers inclus - De la physique quantique à l'ontologie*, in *Stéphane Lupasco -*

- L'homme et l'oeuvre*, Rocher, Transdisciplinarity series, Monaco, 1999, p. 113-144.
119. *Stéphane Lupasco's Biobibliography – the Man and His Work / Biobibliographie de Stéphane Lupasco*, in *Stéphane Lupasco - L'homme et l'oeuvre*, Rocher, Transdisciplinarity series, Monaco, 1999, p. 337-356.
120. *In Search of Meanings or in Search of Meaning? / Quête des sens ou quête du sens?*, Mémoire du XXIe siècle, Cahier 1- Complexité et quête du sens, Rocher, Monaco, 1999, p. 13-15.
121. *Quantum Mechanics, Evolution and Progress / La mécanique quantique, l'évolution et le progrès*, Question de n° 118 - Sciences et conscience, Albin Michel, Paris, 1999, p. 23-30, edited by Alain Houziaux.
122. *Gödelian Aspects of Nature and Knowledge*, Rencontres Transdisciplinaires n° 12, CIRET, Paris, February 1998, p. 19-34.
123. *Transdisciplinary Evolution of the University - Condition for Sustainable Development*, Rencontres Transdisciplinaires n° 12, CIRET, Paris, February 1998, p. 75-85.
124. *Transdisciplinarity in Search of Disciples / Transdisciplinarité cherche disciples*, Le Monde de l'Éducation, n° 252 – « University » / « Université », Paris, October 1997, p. 53-55.
125. *Sokal Affair - Beyond Two Extremisms / L'Affaire Sokal - Au-delà des deux extrémismes*, Transversales Sciences/Culture n° 47, Paris, September -October 1997.
126. *Trans-religious Attitude and Presence of the Sacred / Attitude transreligieuse et présence du sacré*, 3e Millénaire n° 43, Paris, 1st Semester 1997, p. 28-31.
127. « *The Project CIRET - UNESCO "Transdisciplinary Evolution of the University"* » / « *Le projet CIRET - UNESCO "Évolution transdisciplinaire de l'Université"* » – Synthesis Document, Rencontres Transdisciplinaires n° 9-10, CIRET, Paris, February 1997.
128. *Peter Brook and Traditional Thought*, in *Presence and Pre-Expressivity 2*, Contemporary Theatre Review, Vol. 7 - Part 1, Harwood Academic Publishers, Amsterdam, 1997, translated by David Williams, p. 11- 23; translation into Russian: in *Lapsit Exillis*, n° 2, Kiev, Ukraine, 2001, translation by Yuri Scherbak.
129. *Letter from Greece / Lettre de Grèce*, Phrématique n° 78-79, Paris, Autumn 1996, p. 3-4.

130. *A Researcher to Discover : François Verdier (1944-1992) / Un chercheur à découvrir: François Verdier (1944-1992)*, Rencontres Transdisciplinaires, n° 7-8, CIRET, Paris, April 1996.
131. *Nature - between threshold and mirror / La Nature - entre le seuil et le miroir*, Le nouveau Golem, n° 2 - Réalité et représentation, Iderive, Lausanne, March 1996, p. 21-39.
132. *In Honor to René Berger / Hommage à René Berger*, Rencontres Transdisciplinaires, n° 6, CIRET, Paris, March 1996.
133. *Dialogue with Nature / Le dialogue avec la nature*, Motivation, N° 21, Cercle d'études Paul Diel, Paris, 1st semester 1996, p. 68-73.
134. *Victor Roman or Promises of the Earth / Victor Roman sau promisiunile pământului*, Gândirea, V, N° 1-2, Society Andrei Saguna, Sibiu, 1996, p. 122-124.
135. *Science and Meaning / La Ciencia y el Sentido*, Complejidad, Año 1, n° 1, Asociacion para la Cooperacion Internacional, Buenos Aires, Sept.-Nov. 1995, p. 16-23.
136. *The Emergence of a World Intelligence / La emergencia de una inteligencia planetaria*, Complejidad, Año 1, n° 0, Asociacion para la Cooperacion Internacional, Buenos Aires, August 1995, p. 9-12.
137. *Life Follows Life / La vie suit la vie*, in « In Honor of Roberto Juarroz » / « Hommage à Roberto Juarroz », Rencontres Transdisciplinaires n° 5, CIRET, Paris, June 1995.
138. *Nature and Transdisciplinarity / Nature et transdisciplinarité*, Rencontres Transdisciplinaires N° 3-4, CIRET, Paris, March 1995.
139. *Transdisciplinarity: Deviance and Bad Turn-Over / La transdisciplinarité : déviance et dérives*, Rencontres Transdisciplinaires N° 3-4, CIRET, Paris, March 1995.
140. *Towards Transdisciplinarity Education*, Unis / The Dramatic University, Vol. 5, N° 4, The Unis Institute, Bridgewater, December 1994, p. 105-116.
141. *Nature - Between Threshold and the Mirror / La nature - entre le seuil et le miroir*, Action et pensée, N° 25 - Lier / Délier / Couper, Institut International de Psychanalyse Charles Baudouin, Lyon, October 1994, p. 51-74.
142. *Deviance and Bad Turn-Over / Dérives et déviance*, Turbulence, N° 1, Editions du Serpaton, Saint-Paul-lès-Monestier, October 1994, p. 138-140.
143. *Jung and Science - History and Perspectives of a misunderstanding / Jung et la science - Histoire et perspectives d'un malentendu*, Cahiers

- jungiens de psychanalyse N° 80 - Jung aujourd'hui, Symposium organized by the Group of Studies C.G. Jung in Paris on the 27th and 28th November 1993, Paris, autumn 1994, p. 63-80.
144. *Time After Time / Le temps après le temps*, Phrétique, n° 68-69 - *Le temps, sa vie, son oeuvre*, Paris, spring 1994, p. 21-27.
145. *In Honor of Stéphane Lupasco / Hommage à Stéphane Lupasco*, Rencontres Transdisciplinaires, N° 1, CIRET, Paris, March 1994.
146. *A New Scientific, Cultural and Spiritual Approach - Transdisciplinarity / Une nouvelle approche scientifique, culturelle et spirituelle - La transdisciplinarité*, Passerelles, N° 7 - Spiritualités et cultures, Thionville, autumn 1993, p. 102-115.
147. *Levels of Complexity and Levels of Reality - Towards a New Definition of Nature / Niveaux de complexité et niveaux de réalité - vers une nouvelle définition de la nature*, Sources, N° 13, Maison de la poésie de Namur, Namur, September 1993, p. 61-81.
148. *Request to the Guardian of the Threshold / Requête au gardien du seuil*, Phrétique, N° 62-63, Paris, Autumn 1992, p. 4-8.
149. *Jaume Xifra in Search of the Lost Meaning / Jaume Xifra a la recerca del sentit perdut*, in Jaume Xifra, Museu de Salt, Mas Llorenç, Spain, July 1992 ; *Jaume Xifra a la busqueda del sentido perdido*, in Jaume Xifra, Galeria Alfonso Alcolea, Barcelona, 1992 (in Cataman).
150. *Report of UNESCO Congress / Compte rendu du Congrès de l'UNESCO) "Science and Tradition: transdisciplinary perspectives, ways to the 21st century"/ "Sciences et Tradition: perspectives transdisciplinaires, ouvertures vers le XXIe siècle"*, 3e Millénaire, N° 23, Paris, 1st Semester 1992, p. 83-85.
151. *Several Considerations on the Relationship between Poetry and Quantum Physics / Alcune considerazioni sulla relazione trala poesia e la fisica quantica*, Pragma N° 4, Rivista Internazionale di Letteratura, Napoli, 1992, p. 20-24.
152. *The Secretly Included Middle / Le tiers secrètement inclus*, Phrétique, N° 58-59, Paris, Autumn - Winter 1991, p. 11-18.
153. *On the Track of the Secretly Included Middle / Sur la piste du tiers secrètement inclus*, Phrétique, n° 57, Paris, Summer 1991, p. 34-39.
154. *Tranquil and Passionate Reflections on a Word / Réflexions tranquilles et passionnées autour d'un mot*, Phrétique, N° 55, Paris, winter 1990, p. 49-54.

155. *Science? We First Have to Dream It before Performing It / La science ? Il faut la rêver avant de la faire*, Le temps stratégique, N° 35, Geneva, September 1990, p. 75-84.
156. *Several Considerations on the Relationship between Poetry and Quantum Physics / Quelques considérations sur la relation entre la poésie et la physique quantique*, Phrématique, n° 52, Paris, spring 1990, p. 17-21.
157. *Jacob Boehme's Moment of Truth*, Parabola, Vol. XV, N° 1 – "Time and Presence", New York, February 1990, p. 99-103.
158. *Wheels within Wheels*, Parabola, Vol. XIV, N° 3 – "The Tree of Life", New York, August 1989, p. 4-10.
159. *The Scientific Sources of Stéphane Lupasco's Philosophy / Les sources scientifiques de la philosophie de Stéphane Lupasco*, Phrématique, N° 49, Paris, Summer 1989, p. 127-133.
160. *Complexity, Coherence and Meaning in the Physical Universe / Complexité, cohérence et sens dans l'univers physique*, Ecale, N° 2, Ecole Cantonale d'Art de Lausanne, Lausanne, Spring 1989, p. 52-59.
161. *Peter Brook and Traditional Thought*, Hermes, N° 21, Iwanami Shoten Publishers, 1989, p. 168-180.
162. *Representation and Meaning in Contemporary Physics / Représentation et sens dans la physique contemporaine*, Les Cahiers Protestants, N° 5, Lausanne, October 1988, p. 6-11.
163. *The Question of Meaning in Contemporary Physics / La question du sens dans la physique contemporaine*, Paraboles, N° 312-213, Communautés Chrétiennes Universitaires, Paris, July 1988, p. 5-11.
164. *Complexity and Levels of Reality / Complexité et niveaux de réalité*, 50 rue de Varenne - Simple / Complex, Istituto Italiano di Cultura di Parigi, Paris, March 1988, p. 38-43, edited by Mauro Ceruti and of Edgar Morin.
165. *A New Scientific and Cultural Approach: transdisciplinarity / Une nouvelle approche scientifique et culturelle : la transdisciplinarité*, ARA Journal, Vol. 11, American-Romanian Academy of Arts and Sciences, Davis, California, 1988, p. 95-106.
166. *Imaginary without Images: Symbols and Thémata in Contemporary Physics / L'imaginaire sans images: symboles et thémata dans la physique contemporaine*, Cahiers de l'Imaginaire, N° 1, Privat, Toulouse, 1988, p. 25-36.

167. *A Light in the Soft Madness of the World – Raymond Abellio / Une lumière dans la douce folie du monde*, Question de, N° 72 – “La Structure Absolue”, Albin Michel, Paris, 1987, p. 121.
168. *Peter Brook and Traditional Thought*, Temenos, N° 8, London, 1987, p. 25-53.
169. *Vision of Reality and Reality of Vision: the Imaginary in Modern Physics / Vision de la réalité et réalité de la vision : l’Imaginaire dans la physique moderne*, Iris, N° 2, Grenoble, 4th Trimester 1986, p. 37-58.
170. *Science and Tradition*, Parabola, Vol. XI, N° 1 – “The Witness”, New York, February 1986, p. 28-35.
171. *Unity and Exchange*, Parabola, Vol. IX, N° 4 – “Food”, New York, November 1984, p. 26-33.
172. *Trialectics and the Absolute Structure / Trialectique et structure absolue*, 3e Millénaire, n° 12, Paris, January-February 1984, p. 62-66.
173. *Can science be a religion? / La science peut-elle être une religion ?*, 3e Millénaire, N° 9, Paris, July-August 1983, p. 4-9.
174. *The Modernity of Stefan Lupascu’s Philosophy / Actualitatea filosofiei lui Stefan Lupascu*, Cuvântul Românesc, Canada, June 1983.
175. *Reflections on Atomist Thought and on Systemic Thinking / Réflexions sur la pensée atomiste et la pensée systémique*, 3e Millénaire, N° 7, Paris, March - April 1983, p. 20-26.
176. *Vision of Reality or Reality of Vision? / Vision de la réalité ou réalité de la vision ?*, 3e Millénaire, N° 5, Paris, November - December 1982, p. 14-22.
177. *Language and Reality / Langage et réalité*, 3e Millénaire, N° 4, Paris, September -October 1982, p. 4-11.
178. *Lupasco and the Genesis of Reality / Lupasco et la genèse de la Réalité*, 3e Millénaire, n° 3, Paris, July-August 1982, p. 36-47; translation into Romanian : *Stefan Lupascu si geneza realitatii fizice*, Cuvântul Românesc, Canada, July 1982.
179. *Contemporary Physics and Western-European Tradition / Physique contemporaine et tradition occidentale*, 3e Millénaire, N° 2, Paris, May - June 1982, p. 4-13.
180. *Sociology and Quantum Mechanics / Sociologie et mécanique quantique*, 3e Millénaire, N° 1, Paris, March-April 1982, p. 68-77.
181. *A Geometrical Property of the Cyclic Number 142857*, Journal of Recreational Mathematics, Vol. 14, N° 3, Baywook Publishing Company, New York, 1982, p. 199-204.

182. *Victor Cupsa or the Temptation of Mont Analogue /Victor Cupsa ou la tentation du Mont Analogue*, Opus International, N° 66-67, Paris, Spring 1978, p. 73-77, under the pseudonym Andrei Bogdan.
183. *An Attempt to Define the Urmuzian Space /Incercare de definire a spatiului urmuzian*, Ethos, Issue 2, Evry, 1975, p. 180-185, under the pseudonym Andrei Bogdan.
184. *Ambiguity and Meaning in "On Mântuleasa street" by Mircea Eliade / Ambiguitate si semnificatie în Pe Strada Mântuleasa de Mircea Eliade*, Ethos, Issue 2, Evry, 1975, p. 269-274, under the pseudonym Andrei Bogdan.
185. *Mircea Ciobanu - Temptation and Impossibility of Dogmas / Mircea Ciobanu - Tentația și imposibilitatea dogmei*, Cronica, Iași, n° 43, October 26, 1968, p. 7 and 9.
186. *Basarab Nicolescu and Paul Cilliers, "Complexity and transdisciplinarity - Discontinuity, levels of Reality and the Hidden Third"* Futures (2012).

Articole și studii de specialitate

1. *"Plots of Total Cross Sections and Related Quantities"* in "Review of Particle Physics", edition 2008 : Particle Data Group, C. Amsler et al., **Physics Letters B**, Vol. 667, Issues 1-5, 18 September 2008, p. 362-369, Section 40, in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration)
2. *"Unified Model for Small-t and High-t Scattering at High Energies: Predictions at RHIC and LHC"* in collaboration with E. Martynov European Physical Journal **C56** (2008) 57-62
"The Odderon at RHIC and LHC" Proceedings of the 12th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering - Forward Physics and QCD, Deutsches Elektronen-Synchrotron, Hamburg, Germany, 2007, p. 173-180, edited by J. Bartels, K. Borras, M. Diehl and H. Jung.
3. *"How Can the Odderon Be Detected at RHIC and LHC"* European Physical Journal **C49** (2007) 581 in collaboration with R. F. Avila and P. Gauron

4. *"Plots of Total Cross Sections and Related Quantities"* in "Review of Particle Physics", edition 2006: Particle Data Group, W.-M. Yao et al., Journal of Physics **G33** (2006) 1, Section 40, in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration)
5. *"Calculation of the Real Part of the Nuclear Amplitude at High s and Small t From the Coulomb Amplitude"* Proceedings of the 11th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering – Towards High Energy Frontiers, Château de Blois, France, edited by M. Haguenaer, B. Nicolescu and J. Tran Thanh Van, Thê Giôi Publishers, Vietnam, 2006. in collaboration with P. Gauron and O. Selyugin
6. *"The Present Situation of the Odderon Intercept – Experiment, Theory and Phenomenology"* Proceedings of the International Workshop « Odderon Searches at RHIC », Brookhaven National Laboratory, USA, September 27-29, 2005, edited by W. Guryn, Y. Kovchegov, W. Vogelsang and L. Trueman, BNL-75092-2005 Formal Report.
7. *"A New Method for the Determination of the Real Part of the Hadron Elastic Scattering Amplitude at Small Angles and High Energies"* Physics Letters **B 629** (2005) 83 in collaboration with P. Gauron and O. Selyugin.
8. *"Is the D_{sJ}^+ (2632) Meson a Cryptoexotic Tetraquark Baryonium State?"* in collaboration with J. de Melo.
9. *"Atlas of Total Cross Sections"* In "Review of Particle Physics", edition 2004 : Particle Data Group, S. Edelman et al., Physics Letters **B592** (2004) 1, Section "Cross-Section Formulae and Plots" in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration).
10. *"Determination of the Structure of the High-Energy Hadron Elastic Scattering at Small Angles"* in collaboration with O. Selyugin.
11. *"Analytic Amplitudes for Hadronic Forward Scattering and the Heisenberg $\ln^2s$ Behaviour of Total Cross Sections"* Proceedings of the 10th International QCD Conference (QCD03), Nucl. Phys. **B**, Proc. Suppl. **133** (2004) 87
12. *"Features of High-Energy pp and pA Elastic Scattering at Small t "* Invited talk at the 10th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (10th Blois Workshop), Hanasaari, Finland, 23-28 June 2003 in collaboration with O. Selyugin.

13. *"Heisenberg's Universal $\ln^2s$ Increase of Total Cross Sections"* Physical Review **D67** (2003) 077501 in collaboration with H. G. Dosch and P. Gauron.
14. *"Benchmarks for the Forward Observables at RHIC, the Tevatron-Run II, and the LHC"* Physical Review Letters **89** (2002) 201801 in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky, E. Martynov, E. A. Razuvaev and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration).
15. *"Hadronic Scattering Amplitudes: Medium-Energy Constraints on Asymptotic Behaviour"* Physical Review **D65** (2002) 074024 in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration).
16. *"Analytic Amplitudes for Hadronic Forward Scattering : COMPETE Update"*
 Proceedings of the 31st International Conference on High Energy Physics (ICHEP 2002), Amsterdam, July 24-31, 2002, CD North Holland 2002 ICHEP, pp. 400-402 in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky, E. Martynov, E. A. Razuvaev and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration).
17. *"Overview of the COMPETE Program"* Proceedings of the 2nd International "Cetraro" Workshop and NATO Advanced Research Workshop "Diffraction 2002", Alushta, Crimea, Ukraine, August 31 - September 6, 2002, Kluwer, Dordrecht, Netherlands 2003, pp. 47-61 in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, S. K. Kang, Yu. V. Kuyanov, A. Lengyel, K. S. Lugovsky, S. B. Lugovsky, V. S. Lugovsky, E. Martynov, E. A. Razuvaev, M. Yu. Sapunov, O. Selyugin, N. P. Tkachenko, M. Whalley and O. V. Zenin (COMPETE Collaboration).
18. *"Forward Observables at RHIC, the Tevatron-Run II, and the LHC"* Proceedings of the 2nd International "Cetraro" Workshop and NATO Advanced Research Workshop "Diffraction 2002", Alushta, Crimea, Ukraine, August 31 - September 6, 2002, Kluwer, Dordrecht, Netherlands 2003, pp. 63-72 in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky, E. Martynov, E. A. Razuvaev and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration).

19. *"Atlas of Total Cross Sections"* in "Review of Particle Physics", edition 2002 : K. Hagiwara et al., Physical Review D66 (2002) 010001, Section 37 in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration).
20. *"Analytic Parametrizations of the Non-Perturbative Pomeron and QCD-Inspired Models"* Proceedings of the 9th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (9th Blois Workshop), Insitute of Physics AS CR, Prague, Czech Republic, 2002, edited by V. Kandrát and P. Zavada, pp. 265-274 in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration).
21. *"Analytic Amplitude Models for Forward Scattering"* Proceedings of the 9th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (9th Blois Workshop), Insitute of Physics AS CR, Prague, Czech Republic, 2002, edited by V. Kandrát and P. Zavada, pp. 275-286. in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration).
22. *"New Measures of the Quality and of the Reliability of Fits Applied to Forward Hadronic Data at $t=0$ "* Proceedings the 6th Workshop on Non-Perturbative QCD, American University of Paris, World Scientific, 2002, edited by H. M. Fried, Y. Gabellini and B. Müller, pp. 107-112 in collaboration with J. R. Cudell, V. V. Ezhela, P. Gauron, K. Kang, Yu. V. Kuyanov, S. B. Lugovsky and N. P. Tkachenko (COMPETE Collaboration).
23. *"The Two-Component Non-Perturbative Pomeron and the G-Universality"*
Invited talk at the International Workshop on Diffraction in High-Energy Physics - Diffraction 2000, Cetraro, Italy Nuclear Physics (Proc. Suppl.) **B99** (2001) 47
24. *"A Possible Two-Component Structure of the Non-Perturbative Pomeron"* Physics Letters **B486** (2000) 71 in collaboration with P. Gauron.
25. *"Levels of Reality as Source of Quantum Indeterminacy"* Publié dans Determinismo e complessità, Armando Editore, Roma, 2000, pp. 127-158, edited by F. Tito Arecchi
26. *"Hylemorphism, Quantum Physics and Levels of Reality"* in Aristotle and Contemporary Science, Vol. I, Peter Lang, New York, 2000, pp.

- 173-184, edited by Demetra Sfendoni-Mentzou, introduction by Hilary Putnam.
27. *"Recent Advances in Odderon Physics"* Proceedings of the 8th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (8th Blois Workshop), Protvino, Russia, World Scientific, 2000, pp. 177-187, edited by V. A. Petrov and A. V. Prokhudin.
  28. *"Quantum Reality"* in Vous avez dit "vivant" ? , No 2 - special issue "Confrontation entre science et vivant", February 2000, INSERM and Pôle Universitaire Européen de Montpellier et du Languedoc-Roussillon, pp. 4-6, 14-15, 20-22.
  29. *"Cyber-space-time and the Time of Physics"* Sciences N° **99-S**, Workshop "Time and Mondialization", AFAS, Paris, November 1999, pp. 22-23.
  30. *"Direct calculation of the Odderon intercept in perturbative QCD"* Nuclear Physics **B542** (1999) 329 in collaboration with M. A. Braun and P. Gauron.
  31. *"The Odderon in theory and experiment - A mini-review"* Proceedings of the 29th International Conference on High Energy Physics, Vancouver, Canada, July 23-29, 1998, World Scientific, 1999, pp. 921-923, edited by Alan Astbury, David Axen and Jacob Robinson.
  32. *"Oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Proceedings of the International Europhysics Conference on High Energy Physics (PA2), Jerusalem, edited by D. Lellouch, G. Mickenberg and E. Rabinovici, Springer, 1998.
  33. *« Relativity and Quantum Physics » / « Relativité et physique quantique »*
in Dictionary of Ignorance, Albin Michel, series Sciences d'aujourd'hui, Paris, 1998, pp. 108-120, edited by Michel Cazenave ; 2nd edition : *At the Frontiers of Science / Aux frontières de la science*, Hachette / Littérature, Paris, 2000.
  34. *"Levels of Representation and Levels of Reality : Towards an Ontology of Science"*
in Studies in Science and Theology 1996, 4. The Concept of Nature in Science and Theology, Part II, Labor et Fides, edited by Niels H. Gregersen, Michael W.S. Parsons and Christoph Wassermann, Genève, 1998, pp. 94-103.
  35. *"Gödelian Aspects of Nature and Knowledge"* in Systems - New Paradigms for the Human Sciences, De Gruyter, Berlin, 1998,

- translation from French by Karen-Claire Voss, pp. 385-403, edited by Gabriel Altmann and Walter A. Koch.
36. *"The AKM theorem and oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Physics Letters **B397** (1997) 305 in collaboration with P. Gauron and O. Selyugin.
  37. *"Oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Proceedings of the International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (7th Blois Workshop) Recent Advances in Hadron Physics, Seoul, Korea, edited by K. Kang, S. K. Kim and C. Lee, World Scientific, 1997, pp. 130-133.
  38. *"Model-independent determination of the hadron elastic scattering at high energy and small momentum transfer "* Proceedings of the International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (7th Blois Workshop) Recent Advances in Hadron Physics, Seoul, Korea, edited by K. Kang, S. K. Kim and C. Lee, World Scientific, 1997, pp. 126-129.
  39. *"Oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Proceedings of the XXXIInd Rencontres de Moriond '97 QCD and High Energy Hadronic Interactions, Les Arcs, edited by J. Trân Thanh Van, Frontières Editions, 1997, pp. 619-623.
  40. *"Testing for new phenomena in high energy elastic scattering"* Physics Letters **B397** (1997) 126 in collaboration with P. Gauron and E. Leader.
  41. *"Model-independent determination of the hadron elastic scattering amplitude at high energy and small momentum transfer"* Physics Letters **B390** (1997) 405 in collaboration with P. Gauron and O. Selyugin.
  42. *"Structure of the high energy elastic scattering amplitude and spin asymmetries"*
 Proceedings of the Workshop "Hadrons-96 : Confinement", Novy Svet, Crimea, edited by G. Bugrij, L. Jenkovszky and E. Martynov, National Academy of Sciences of Ukraina, 1996, pp. 242-251 in collaboration with P. Gauron and O. Selyugin.
  43. *"A critical discussion of the extraction of the ρ parameter at high-energy hadron scattering"* Proceedings of the International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (6th Blois Workshop), Vol. « Frontiers in Strong Interactions », edited by P.

- Chiappetta, M. Haguenaer and J. Tran Thanh Van, Frontières Editions, 1996, pp. 49-54.
44. *"Levels of Complexity and Levels of Reality"* in The Emergence of Complexity in Mathematics, Physics, Chemistry and Biology , Scripta varia N° 89 - Proceedings of the Plenary Session of the Pontifical Academy of Sciences, 27-31 october 1992, Pontificia Academia Scientiarum, Vatican City, edited by Bernard Pullman, Rome, 1996, pp. 393-417.
45. *"On the self-coherence of the hadron high-energy total cross-section data"*
 Proceedings of the Workshop on Quantum Infrared Physics, American University of Paris, edited by H.M. Fried and B. Müller, World Scientific, 1995, p. 475.
46. *"The Odderon intercept in perturbative QCD"* Zeitschrift für Physik **C63** (1994) 253
 in collaboration with P. Gauron and L. Lipatov.
47. *"On the coherence between high-energy total cross-section data when compared with general principles"* Physics Letters **B333** (1994) 142
 in collaboration with P. Gauron.
48. *« Levels of Complexity and Levels of Reality – Towards a New Definition of Nature » / « Niveaux de complexité et niveaux de Réalité - Vers une nouvelle définition de la Nature »*
 in *L'homme, la science et la nature - Regards transdisciplinaires*, Le Mail, Paris, 1994, pp. 15-38.
49. *« The Quantum Imagination / « L'imaginaire quantique" in Sciences et imaginaire*, Albin Michel / Cité des Sciences et de l'Industrie, series Sciences d'aujourd'hui, Paris, 1994, pp. 207-220, edited by Ilke Angela Maréchal.
50. *"Calculation of the Odderon intercept in perturbative QCD"* Physics Letters **B304** (1993) 334 in collaboration with P. Gauron and L. Lipatov.
51. *"Consistency of the maximal Odderon approach with the QFT constraints"*
 Physics Letters **B294** (1992) 298 in collaboration with P. Gauron and L. Lukaszuk.
52. *"The importance of the measurement of ρ for the understanding of high energy hadron-hadron scattering"* Physics Letters **B292** (1992) 448 in collaboration with P. Gauron.

53. *"The Odderon predictions at Tevatron and LHC energies"* Proceedings of the Joint International Lepton-Photon Symposium and Europhysics Conference on High Energy Physics, edited by S. Hegarty, K. Potter and E. Quercigh, World Scientific, 1992, vol. **I**, p. 773.
54. *"The Odderon - past , present and future"* Nucl. Phys. (Proc. Suppl.) **25B** (1992) 142.
55. *"Opening address at the International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (4th Blois Workshop)"* Nucl. Phys. (Proc. Suppl.) **25B** (1992) 1.
56. *"Conformal properties of the Odderon in QCD"* Physics Letters **260B** (1991) 407
in collaboration with P. Gauron and L. Lipatov.
57. *"Experimental confirmation of the Odderon approach predictions for elastic scattering at Tevatron energies"* Physics Letters **258B** (1991) 482 in collaboration with P. Gauron.
58. *"The Odderon today"* Invited talk, Proceedings of the XXVth Rencontre de Moriond, Vol. "High Energy Hadronic Interactions", Frontières Editions, 1990, pp. 421-430.
59. *"Odderon description of the $\bar{p}p$ and pp forward and non-forward data"*
Physics Letters **238B** (1990) 406 in collaboration with P. Gauron and E. Leader.
60. *"The measurement of the real part of the amplitude at the CERN collider : the Odderon interpretation"* Invited talk, Proceedings of the XXIIIrd Rencontre de Moriond, Vol. "Current Issues in Hadron Physics", Frontières Editions, 1988, pp. 179-182.
61. *"The new UA4 datum and the Odderon"* Invited talk, Proceedings of the 2nd International Conference on Elastic and Diffractive Scattering, The Rockefeller University, New York, USA, October 16-18, 1987, Frontières Editions, 1988, edited by K. Goulianos, pp. 133-144.
62. *"Similarities and differences between pp scattering at TeV energies and beyond"* Nuclear Physics **B299** (1988) 640 in collaboration with P. Gauron and E. Leader
63. *"Odderon interpretation of the new UA4 $p^{\bar{p}}$ datum"* Physics Letters **199B** (1987) 125
in collaboration with D. Bernard and P. Gauron

64. "A possible field theoretical description of the Odderon" Orsay preprint IPNO/TH 87-53, in collaboration with P. Gauron and L. Szymanowski.
65. "Review of elastic and diffractive scattering at high energies" Invited talk, Proceedings of the International Conference on High Energy Physics, Bari, Italy, 18-24 July, 1985, Lateza, Bari, 1986, edited by L. Nitti and G. Preparata, pp. 451-457.
66. "Comparison of proton-proton and proton-antiproton scattering at very high energies" Proceedings of the First International Workshop on Elastic and Diffractive Scattering, Château de Blois, June 3-6, 1985, Frontières Editions, 1986, pp. 183-194 in collaboration with P. Gauron and E. Leader.
67. "*pp* vs. *panti-p*: from Intersecting Storage Rings to Superconducting Supercollider" Physical Review Letters **54** (1985) 2656 ; **55** (1985) 639 in collaboration with P. Gauron and E. Leader.
68. "Difference between *panti-p* and *pp* at high energies" Invited talk, Proceedings of the 5th Topical Workshop on Proton-Antiproton Collider Physics, Saint Vincent, Aosta Valley, Italy (February 25 - March 1, 1985), edited by M. Greco, World Scientific Publishing Company, 1985), pp. 581-592.
69. "Odderon Effects at the collider and beyond" Invited talk, Proceedings of the VIIth European Symposium on Antiproton Interactions, Durham, United Kingdom (July 9-13, 1984), edited by M.R. Pennington, Institute of Physics Conference Series n° **73**, Adam Hilger Ltd., London, 1985, pp. 411-419.
70. "Asymptopia and Hadron Elastic Scattering" Physics Letters **143B** (1984) 253 in collaboration with P. Gauron.
71. "Polarization in $\pi^- p \rightarrow \pi^0 n$ and asymptotic theorems" Physical Review Letters **52** (1984) 1952 in collaboration with P. Gauron and E. Leader.
72. "From baryonium to hexons" Invited talk in "A Passion for Physics", Proceedings of the G.F. Chew Jubilee, September 29, 1984, World Scientific Publishing Company, 1985, edited by C. DeTar, J. Finkelstein and C.I. Tan, pp. 195-221 in collaboration with V. Poénaru.
73. "GeV partons and TeV hexons from a topological viewpoint" Proceedings of the XIXth Rencontre de Moriond, Vol. "New Particle Production", Frontières Editions, 1984, pp. 143-165, in collaboration with G.F. Chew, D. Issler and V. Poénaru.

74. "*panti-p and pp slopes and total cross sections at ISR and collider energies*"
Invited talk, Proceedings of the XVIIIth Rencontre de Moriond, Vol. "Antiproton-Proton Physics and the W Discovery", Frontières Editions (1983), pp. 107-114 in collaboration with P. Gauron.
75. "*Are there new effects in the ISR and collider panti-p and pp data ?*"
Physics Letters **124B** (1983) 429 in collaboration with P. Gauron.
76. "*The new ISR and collider panti-p and pp data and asymptotic theorems*"
Invited talk, Proceedings of the 6th European Symposium on Nucleon-Antinucleon and Quark-Antiquark Interactions, Santiago de Compostela, Real Sociedad Española de Física (1983), pp. 273-278.
77. "*A self-consistent lowest-order dual-topological unitarization calculation of the strong coupling constant*" Invited talk, Proceedings of the XIVth International Symposium on Multiparticle Dynamics, Granlibakken, Lake Tahoe, U.S.A. (June 22-27, 1983), World Scientific Publishing Company, 1984, edited by P. Yager and J.F. Gunion, pp. 835-842.
78. "*A self-consistent lowest-order dual-topological unitarization Regge trajectory and coupling calculation*" The Physical Review **D29** (1984) 533 in collaboration with L.A.P. Balazs and P. Gauron.
79. "*Self-consistent light-quark qqq and $qq\bar{q}$ mass spectrum*" The Physical Review **D28** (1983) 2818 in collaboration with L.A.P. Balazs.
80. "*Topological compositeness of quarks, leptons and electroweak bosons*" Zeitschrift für Physik **C14** (1982) 289 in collaboration with G.F. Chew, J. Finkelstein and V. Poénaru.
81. "*Dual Topological Unitarization calculations of hadron masses - a mini-review*" Invited talk, Proceedings of the International Conference on High Energy Physics, Lisbon, 9-15 July 1981, edited by European Physical Society (1982), pp. 955-959.
82. "*Topological supersymmetry and hadron cross sections*" Invited talk, Proceedings of the XVIth Rencontre de Moriond, Frontières Editions (1981), Vol. **II** "New Flavours and Hadron Spectroscopy", p. 575.
83. « *Topological selection rules in hadron physics* Comptes Rendus de la 6ème Session d'Etudes Biennale de Physique Nucléaire, Aussois, France, 2-6 February 1981, p. c.13.1.

84. "*Topological interpretation of multiquark states*" Invited talk, Proceedings of the Workshop "From Collective States to Quarks in Nuclei", Bologna, November 25-28, 1980, "Lecture Notes in Physics", Vol. **137**, p. 223, Springer-Verlag (1981).
85. "*Topological supersymmetric structure of hadron cross sections*" The Physical Review **D24** (1981) 2501 in collaboration with P. Gauron and S. Ouvry.
86. "*Twisted baryon loop effects in Dual Topological Unitarisation*" The Physical Review **D23** (1981) 2059 in collaboration with P. Gauron, S. Ouvry and J. Uschersohn.
87. "*Multiquark hadrons in topological bootstrap*" Invited paper, Proceedings of the 5th European Symposium on Nucleon-Antinucleon Interactions, Bressanone (Italy), 23-28 June 1980, CLEUP (1980), pp. 271-283 in collaboration with L.A.P. Balazs.
88. "*Spherical bootstrap calculation of qqq - baryon and $qq\bar{q}\bar{q}$ multiquark-hadron masses*" Zeitschrift für Physik **C6** (1980) 269 in collaboration with L.A.P. Balazs.
89. "*Spherical bootstrap calculation of hadron masses*" Proceedings of the Workshop on Baryonium and other Unusual Hadron States, Institute of Nuclear Physics, Orsay, France, 1979, pp. XII 1-49 in collaboration with L.A.P. Balazs.
90. "*Elementary hadrons beyond mesons and baryons in Bootstrap Quark Theory*"
Invited talk, Proceedings of the XIVth Rencontre de Moriond, Frontières Editions (1979), vol. "Quarks, gluons and jets", pp. 63-72.
91. "*Topological quark-gluon structure of elementary hadrons beyond mesons and baryons*" CERN preprint TH.2635 (1979) in collaboration with G.F. Chew, J. Uschersohn and R. Vinh Mau.
92. « *Confinement hidden color and multibaryon states* » Comptes Rendus des Journées d'Etude Saturne, Roscoff, France, 1979, pp. 3-28.
93. "*Pseudomesoniums*" Nuclear Physics **B150** (1979) 287 in collaboration with J.M. Richard and D.M. Tow (republished in Proceedings of the IVth European Antiproton Conference, Barr, Editions du C.N.R.S., 1979, vol. **II**, pp. 603-604).
94. "*Is there any evidence for exotic baryonium exchanges ?*" Proceedings of the Meeting on Exotic Resonances, Hiroshima, Japan, September 1-2, 1978, pp. 118-130.

95. *"Exotic baryonium exchanges"* Proceedings of the XIIIth Rencontre de Moriond, Les Arcs, France, March 1978, Vol. I ("Phenomenology of Quantum Chromodynamics"), pp. 339-361.
96. *"Baryonium and other exotic hadrons"* Comptes Rendus des VIIIèmes Journées d'Etudes de la Division de Physique Théorique de L'IPN, Aussois (6-10 February 1978).
97. *"Evidence for baryonium exchange in medium and high energy scattering"*
Nuclear Physics **B134** (1978) 495
98. *"Baryonium mass spectrum in a planar bootstrap model"* Physics Letters **72B** (1977) 240 in collaboration with L.A.P. Balazs.
99. *"Status of the Regge pole model for KN scattering"* The Physical Review **D15** (1977) 3296 in collaboration with D. Joynson and K. Kang
100. *"Real parts of hadron amplitudes from 3-Universality"* Nuovo Cimento Letters **18** (1977) 565 in collaboration with D. Joynson.
101. *"Regularities and systematics of hadron total cross-sections"* Nuovo Cimento **37A** (1977) 97 in collaboration with D. Joynson.
102. *"Striking polarization effects in $\pi^-p \rightarrow \pi^0n$ as a test of unconventional asymptotic behaviour"* Nuovo Cimento Letters **15** (1976) 397 in collaboration with D. Joynson, E. Leader and C. Lopez.
103. *"Problems in the phenomenological analysis of cross-section differences : $\sigma_{pp} - \sigma_{pn}$ and $\sigma_{\bar{p}p} - \sigma_{\bar{p}n}$ "* Nuovo Cimento **31A** (1976) 411 in collaboration with A. Bouquet, B. Diu and E. Leader.
104. *"Non-Regge and hyper-Regge effects in pion-nucleon charge exchange scattering at high energies"* Nuovo Cimento **30A** (1975) 345 in collaboration with D. Joynson, E. Leader and C. Lopez.
105. *"A possible incompatibility between the NN and total cross-sections and the Regge pole model"* Nuovo Cimento **29A** (1975) 30 in collaboration with A. Bouquet, B. Diu and E. Leader.
106. *"High energy data and the structure of the odd signature amplitude of pion-nucleon scattering"* Nuovo Cimento Letters **13** (1975) 401 in collaboration with G. Bialkowski and K. Kang.
107. *"Models for hadron-hadron scattering at high energies and rising total cross-sections"* The Physical Review **11** (1975) 2461 in collaboration with K. Kang.

108. *"Hadronic interactions at high energy"* Workshop d'Aussois, France, 1974 and course at University Louis Pasteur, Strasbourg, France, Proceedings of the Aussois Workshop, Institute of Nuclear Physics, Orsay, France, 1974.
109. *"A possible interpretation of pp rising total cross sections"* Nuovo Cimento Letters **8** (1973) 405 in collaboration with L. Lukaszuk.
110. *"Cuts in the angular-momentum plane and inclusive type sum rules"* The Physical Review **8** (1973) 1533 in collaboration with K. Kang and R.W. Moore.
111. *"Intersecting real Regge trajectories in $\pi^- p \rightarrow \pi^0 n$ and the ρ' puzzle"* The Physical Review **7** (1973) 836 in collaboration with E. Leader.
112. *"Simultaneous fit for forward and backward pion-nucleon charge-exchange scattering"* The Physical Review **7** (1973) 784 in collaboration with M. Lacombe and R. Vinh Mau.
113. « Contribution to the theoretical study of the pion-nucleon scattering » / « Contribution à l'étude théorique de la diffusion pion-nucléon » PhD Thesis / Thèse de Doctorat d'Etat Publication of the Institute of Nuclear Physics, Orsay, France, September 1972.
114. *"Factorizable formulæ in inclusive reactions and two body processes"* Proceedings of the Aussois Workshop, Institute of Nuclear Physics, Orsay, France, 1972 in collaboration with J. Dias de Deus.
115. *"Importance of the reactions $\pi^\pm p \rightarrow \rho^\pm p$ and $\pi^- p \rightarrow \rho^0 n$ and their polarizations"* CERN publication (proposal of an experiment), February 1972 in collaboration with E. Leader.
116. *"Doubled ρ Regge trajectory and positivity of the pp partial widths in dual-resonance model"* Nuovo Cimento Letters **1** (1971) 1031 in collaboration with B. A. Loiseau.
117. *"On a derivation of a Veneziano-type representation for two-body processes including baryons"* Nuclear Physics **B19** (1970) 653 in collaboration with M. Lacombe and R. Vinh Mau.
118. *"The degeneracy and the recurrence of Regge trajectories in Veneziano's model"* Nuclear Physics **B11** (1969) 55 in collaboration with R. Lacaze.
119. *"The recurrence of Regge trajectories in the Chew-Frautschi Plot, as a property of Veneziano's model"*, Publication of Paris 6 University, January 1969.

120. „A note on the S-matrix theory of electromagnetic interactions”
Nuovo Cimento **54A** (1968) 181; Revue Roumaine de Physique 14
(1969) 7. in collaboration with C. Vrejoiu and L. Burlacu;
121. „Higher-order radiative corrections in S-matrix of electromagnetic
interactions”
Annals of the University of Bucharest, 1968 in collaboration with C.
Vrejoiu and L. Burlacu.
122. „ $\bar{p} + p \rightarrow n + \bar{n}$ charge-exchange scattering”, The Physical
Review **160** (1967) 1395
in collaboration with P. Ditzu.
123. „Yang-Mills fields and the self-interaction of vector fields”, Revue
de Physique, Bucharest, Romania, N° 7 and N° 9 (1966).

Articole în dicționare și enciclopedii

- *Stéphane Lupasco*, in *Dictionnaire des philosophes*, Albin Michel, Encyclopaedia Universalis, Paris, 1998, foreword by André Comte-Sponville, p. 940-941.
- *Stéphane Lupasco*, in *Les oeuvres philosophiques*, Vol. 2, PUF, Paris, 1992, p. 3503.
- *Stéphane Lupascu*, in *Români în stiinta si cultura occidentala*, American-Romanian Academy of Arts and Sciences, Coll. Academia Româno-Americană de Stiinte si Arte, Vol. 13, Davis, California, 1992, p. 266-267.
- *Stéphane Lupasco*, în *Antologia asociatiilor si personalitatilor culturale românesti din exil 1940-1990*, Institutul Român de Cercetari Istorice, San Diego, California, 1990, p. 375-378.
- *Stéphane Lupasco*, în *Universalis 1989*, Encyclopaedia Universalis, Paris, 1989, p. 591, section “Vies et portraits”.

Serii de cărți coordonate

- Seria „*Transdisciplinaritatea*” la Editura Rocher, Monaco.
- Seria „*Români din Paris*”, Grupul Editorial Pitkos, Editura Oxus, Paris, Franța.
- Seria „*Știință, Spiritualitate, Societate*”, Editura Curtea Veche, București, România.
- Seria „*Știință și Religie*”, Editura Curtea Veche, București, România.

COMUNICĂRI ȘTIINȚIFICE

Lector invitat

- 12th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering - Forward Physics and QCD, DESY, Hamburg, Germany, 21st - 25th May 2007 - *The Odderon at RHIC and LHC*
- RIKEN BNL Research Center Workshop "Odderon Searches at RHIC", Brookhaven National Laboratory, Upton, NY, USA, September 2005 - *The Recent Situation of the Odderon Intercept - Experiment, Theory and Phenomenology*
- 11th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering - Towards High Energy Frontiers, Château de Blois, France, May 2005 - *Calculation of the Real Part of the Nuclear Amplitude at High s and Small t from the Coulomb Amplitude*
- 10th International QCD Conference (QCD03), Montpellier, France, July 2003 - *Analytic Amplitudes for Hadronic Forward Scattering and the Heisenberg $\ln^2 s$ Behaviour of Total Cross Sections*
- 10th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (10th Blois Workshop), Hanasaari, Finland, June 2003 - *Features of High-Energy pp and pA Elastic Scattering at Small t*
- 31st International Conference on High Energy Physics (ICHEP 2002), Amsterdam, Holland, July 2002 - *Analytic Amplitudes for Hadronic Forward Scattering : COMPETE Update*
- 9th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (9th Blois Workshop), Prague, Czech Republic, June 2001 - *Analytic Parametrizations of the Non-Perturbative Pomeron and QCD-inspired Models*
- International Workshop on Diffraction in High-Energy Physics - Diffraction 2000, Cetraro, Italy, September 2000 - *The Two-Component Non-Perturbative Pomeron and the G-Universality*
- Groupe de travail "Implications philosophiques de la science contemporaine", Académie des Sciences Morales et Politiques, Paris, France, April 2000 - *Les niveaux de Réalité et "Le Manuscrit de 1942" de Werner Heisenberg*
- 8th International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (8th Blois Workshop), Protvino, Russia, July 1999 - *Recent advances in Odderon physics*

- XXIX International Conference on High Energy Physics, Vancouver, Canada, July 1998 - *The Odderon in theory and experiment - a mini-review*
- International Workshop Determinismo e complessità, Rome, Italy, May 1998 - *Levels of Reality as Source of Quantum Indeterminacy*
- International Workshop "Pomeron and Odderon in Theory and Experiment", Heidelberg, Germany, March 1998 - *The Odderon in Regge theory*
- International Europhysics Conference on High Energy Physics, Jerusalem, Israel, August 1997
- International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (VIIth Blois Workshop), Seoul, Korea, June 1997
- XXXI^{Ind} Rencontres de Moriond ("QCD and High Energy Hadronic Interactions"), Les Arcs, France, March 1997
- Rencontre Annuelle de Théorie et Phénoménologie des Particules, Grenoble, France, January 1997 - *Oscillations in the hadron scattering amplitude at high energy and small momentum transfer*
- International Conference "Aristotle and Contemporary Science", Thessaloniki, Greece, September 1997 - *Hylemorphism, Quantum Physics and Levels of Reality*
- International Conference on Elastic and Diffractive Scattering Frontiers in Strong Interactions (6th Blois Workshop), Château de Blois, France, June 1995 - *A critical discussion of the extraction of the ρ -parameter at high-energy hadron scattering*
- Workshop on Quantum Infrared Physics, The American University of Paris, Paris, France, June 1994 - *On the self-coherence of the hadron high-energy total cross-section data*
- XXVIIIth Rencontres de Moriond (QCD and High Energy Hadronic Interactions"), Les Arcs, France, March 1993
- International Europhysics Conference on High Energy Physics, Marseille, France, July 1993 - *Calculation of the Odderon intercept in perturbative QCD*
- International Conference The Concept of Nature in Science and Theology, European Society ESSAT, Munich, Germany, April 1993 - *Levels of Representation and Levels of Reality : Towards an Ontology of Science*
- Plenary Session of the Pontifical Academy of Sciences The Emergence of Complexity in Mathematics, Physics, Chemistry and

- Biology, The Vatican, October 1992 - *Levels of Complexity and Levels of Reality*
- XXVI International Conference on High Energy Physics, Dallas, Texas , USA, August 1992 - *The importance of the measurement of ρ for the understanding of high energy hadron-hadron scattering*
  - Joint International Lepton-Photon Symposium and Europhysics Conference on High Energy Physics, Geneva, Switzerland, July 1991 - *The Odderon approach predictions at Tevatron and LHC Energies*
  - International Conference on Elastic and Diffractive Scattering (4th Blois Workshop), Isola d'Elba, Italy, May 1991 - *Opening address - The Odderon - past, present and future*
  - XXVth Rencontre de Moriond ("High Energy Hadronic Interactions"), Les Arcs, France, March 1990 - *The Odderon today*
  - XXIIIrd Rencontre de Moriond ("Current Issues in Hadron Physics"), Les Arcs, France, March 1988 - *The measurement of the real part of the amplitude at the CERN collider : the Odderon interpretation*
  - 2nd International Conference on Elastic and Diffractive Scattering, Rockefeller University, New York , USA, October 1987 - *Odderon interpretation of the new UA4 ρ datum*
  - International Conference on High Energy Physics, Bari, Italy, July 1985 - *Review of elastic and diffractive scattering at high energies*
  - 1st International Workshop on Elastic and Diffractive Scattering, Château de Blois, France, June 1985 - *Comparison of proton-proton and proton-antiproton scattering at very high energies*
  - Vth Topical Workshop on Proton-Antiproton Collider Physics, Saint Vincent, Aosta Valley, Italy, February 1985 - *Difference between and pp at high energies*
  - G.F. Chew Jubilee, University of Berkeley, USA, September 1984 - *From baryonium to hexons*
  - VIIth European Symposium on Antiproton Interactions, Durham , United Kingdom, July 1984 - *Odderon effects at the collider and beyond*
  - XIVth International Symposium on Multiparticle Dynamics, Granlibakken, Lake Tahoe, USA, June 1983 - *A self-consistent lowest-order dual topological unitarization calculation of the strong coupling constant*
  - XVIIIth Rencontre de Moriond ("Physics of Proton-Antiproton Collisions"), La Plagne, France, March 1983 - *The slope of the diffraction peak and the Froissart bound*

- Vth European Symposium on Nucleon-Antinucleon and Quark-Antiquark Interactions, Santiago de Compostela, Spain, September 1982 - *The new ISR and collider data and asymptotic theorems*
- International Conference on High Energy Physics, Lisbon, Portugal, July 1981 - *Strong-electroweak unification through topological supersymmetry - Dual Topological Unitarization calculation of hadron masses - a mini-review*
- XVIth Rencontre de Moriond, Les Arcs, France, March 1981 - *Topological supersymmetry and hadron cross sections*
- 6ème Session d'Etudes Biennale de Physique Nucléaire, Aussois, France, February 1981 - *Règles de sélection topologiques dans la physique hadronique*
- Workshop "From Collective States to Quarks in Nuclei", Bologna , Italy, November 1980 - *Topological interpretation of multiquark states*
- 3rd Dual Topological Unitarization Workshop, Lawrence Berkeley Laboratory , USA, July 1980 - *Topological structure of hadron cross-sections - DTU and spherical baryons*
- 5th European Symposium on Nucleon-Antinucleon Interactions, Bressanone , Italy, June 1980 - *Multiquark hadrons in topological bootstrap*
- Journées d'Etudes Saturne, Roscoff, France, May 1979 - *Confinement, couleur cachée et états multibaryoniques*
- XIVth Rencontre de Moriond, Les Arcs, France, March 1979 - *Elementary hadrons beyond mesons and baryons in Bootstrap Quark Theory*
- Meeting on Exotic Resonances, Hiroshima, Japan, September 1978 - *Is there any evidence for exotic baryonium exchanges ?*
- XIIIth Rencontre de Moriond, Les Arcs, France, March 1978 - *Exotic baryonium exchanges*
- Meeting on Unusual Hadron States and Multiquark Spectroscopy, Abingdon , United Kingdom, January 1978. - *Exotic exchanges - Baryonium mass spectrum in a planar bootstrap model*
- 2nd Dual Unitarization and Topological Expansion International Workshop, Lawrence Berkeley Laboratory, USA, July 1977 - *Phenomenology of baryonium*

LUCRĂRI DESPRE BASARAB NICOLESCU

Articole despre Basarab Nicolescu în dicționare, enciclopedii

- Dorina N. Rusu, *Dictionary of the Members of the Romanian Academy (1866-2010) / Dictionarul Membrilor Academiei Romane (1866-2010)*, Enciclopedica Publishing House and National Foundation of Science and Art, Romanian Academy, Bucharest, 2010, p. 729.
- Nicolae Manolescu, *Critical History of the Romanian Literature / Istoria critica a literaturii romane - 5 secole de literatura*, Paralela 45, Pitesti, Romania, 2008, p. 687, 1470.
- Aurel Sasu, *Biographic Dictionary of Romanian Literature (M-Z) / Dictionarul biografic al literaturii romane (M-Z)*, Paralela 45, Pitesti, Romania, 2006, p. 220-221 (article by Corin Braga).
- Nicolae Dumitrescu, *Ploiesti - Cultural Horizons/ Ploiesti – Orizonturi culturale*, County Council Prahova, County Museum of History and Archelology Prahova, Ploiesti, Romania, 2005, p. 256–258.
- Romanian Academy, *General Dictionary of Romanian Literature (L-O) / Dictionarul general al literaturii romane (L-O)*, Univers Enciclopedic Publishing House, Bucharest, 2005, p. 619-620 (article by Oana Soare).
- Dorina N. Rusu, *Members of the Romanian Academy (1866-2003)/ Membrii Academiei Romane (1866-2003)*, dictionary, Coedition Enciclopedica Publishing House/Publishing House of the Romanian Academy, Bucharest, 2003, p. 587.
- Florin Manolescu, *Encyclopaedia of Romanian Literary Exile (1945-1989) / Enciclopedia exilului literar romanesc (1945-1989)*, Compania, Bucharest, 2003, p. 535-536.
- Mircea Zăciu, Marian Papahagi and Aurel Sasu, *Dictionary of Romanian Writers (M-Q) / Dictionarul scriitorilor romani (M-Q)*, Albatros Publishing House, Bucharest, 2001, p. 456-459 (article by Corin Braga).
- Marian Popa, *History of Romanian Literature pro tempore (23rd of August 1944- 22nd of December 1989) / Istoria literaturii romane de pe azi pe maine (23 august 1944 – 22 decembrie 1989)*, Vol. II, Foundation Luceafarul, Bucharest, 2001, p. 1171
- Laurentiu Ulici, *Romanian writers from abroad / Scriitori români din afara granitelor țării*, Foundation Luceafărul, Bucharest, 1996, p. 64.

- *Who's Who in Science and Engineering 1996-1997*, 3rd edition, New Providence, NJ, USA, Marquis Publishing Co., since 1996, p. 721.
- Fanus Bailesteanu, *Romanian cultural personalities from abroad /Personalitati culturale romanesti din strainatate*, dictionary, Romania Press, Bucharest, 1999, p. 148-149.
- Laurentiu Ulici, *Contemporary Romanian Literature/Literatura română contemporană*, Eminescu Publishing House, Bucharest, 1995, p. 487-489.
- *Who's Who in the World 1993-1994*, 11th edition, New Providence, NJ, USA, Marquis Publishing Co., p. 834, since 1993.
- *Romanians in Western European science and culture/Români în stiinta si cultura occidentală*, American-Romanian Academy of Arts and Sciences, Vol. 13, Davis, CA, USA, 1992, p. 266-267 (article by Mircea Sabau).
- *Anthology of Romanian associations and Romanian cultural personalities in exile 1940-1990/Antologia asociatiilor si personalitatilor culturale romanesti din exil 1940-1990*, 2nd edition, Romanian Institute of Historical Research, San Diego, CA, USA, 1991, p. 432-433 (article by Mircea Sabau).
- *Universalis 1986*, Section « Culture et œuvres – Les faits culturels », Encyclopaedia Universalis, Paris, 1986, p. 493 (article by Jean-Louis Basdevant on the book *Nous, la particule et le monde* by Basarab Nicolescu).

Articole despre Basarab Nicolescu în alte lucrări

- Irina Dinca, *Stages in the Configuration of the Transdisciplinary Project of Basarab Nicolescu*, to be published in "Transdisciplinary Studies - Science, Spirituality, Society", Curtea Veche Publishing, Bucharest, Romania. et lier au fichier pdf ci-joint.
- *Romanian Physicists: Spiru Haret, Hermann Oberth, Stefan Procopiu, Alexandru Proca, Basarab Nicolescu*, Books LLC, Memphis, Tenesee, USA, 2010, p. 9-12.
- *Transdisciplinarity: Edgar Morin, Stéphane Lupasco, Basarab Nicolescu, René Passet / Transdisciplinarité: Edgar Morin, Stéphane Lupasco, Basarab Nicolescu, René Passet*, Books LLC (French Series), Memphis, Tenesee, USA, 2010, p. 1-4.
- *Ancien Student of Pierre and Marie Curie University: Dominique Strauss-Kahn, Luc Vinet , Basarab Nicolescu / Ancien Etudiant de*

l'Université Pierre et Marie Curie: Dominique Strauss-Kahn, Luc Vinet, Basarab Nicolescu, Books LLC (French Series), Memphis, Tennessee, USA, 2010, p. 3-6.

- Irina Dinca, *The Transdisciplinary Project of Basarab Nicolescu / Proiectul transdisciplinar al lui Basarab Nicolescu*, in Irina Dinca, Andreia Koller, Sorina Nevodenszki, and Diana Ioana Ureche (Ed.), in *Romanian Writers and/in Foreign Literature / Scriitorii români si/în literaturile straine*, Editura Universitatii de Vest, Timisoara, 2010.
- Emanuela Ilie, *Basarab Nicolescu- monographic essay / Basarab Nicolescu - eseu monografic*, Timpul, Iasi, 2008 ; 2nd edition: Curtea Veche, Bucharest, 2009.
- Ionut Isac, *References and Configurations in the Philosophy of Science / Repere si configurari în filosofia stünței*, Argonaut, Cluj-Napoca, 2007, p. 115-147, 202-204.
- Emanuela Bambara, *At the Roots of Transdisciplinarity: Edgar Morin and Basarab Nicolescu / Alle radici della transdisciplinaridade: Edgar Morin e Basarab Nicolescu*, PhD in philosophy, Università degli Studi di Messina, Italy, 2002
- Jean-François Malherbe, *"Language game" and "Included Third"-New instruments for applied ethics / "Jeux de langage" et "Tiers inclus" - De nouveaux outils pour l'éthique appliquée*, University of Sherbrooke and GGC Editions, Sherbrooke, Québec, 2000.
- Jean-François Malherbe, *The Polyglot Nomad- Ethical Excellence in Postmodernity / Le nomade polyglotte - L'excellence éthique en postmodernité*, Bellarmin, Collection *L'essentiel*, Québec, 2000, p. 183-201.

CONDUCĂTOR DE DOCTORAT

Teze transdisciplinare coordonate

- **Petrișor-Claudiu Militaru**, Surrealism and Modern Science - A Transdisciplinary Approach / Suprarealismul și știinta modernă - O abordare transdisciplinară
- **Silvia Mihaela Grigorean**, "The Gospel According to Thomas" - Transdisciplinary Hermeneutics / "Evangelia după Toma" - Hermeneutică transdisciplinară

- **Anca Cristina Mustea**, Transdisciplinary Approach of the Need for the Sacred in the Contemporary Society / O abordare transdisciplinară a nevoii de sacru în societatea contemporană
- **Gabriela Ligia Popescu**, Psychology of the Religious Behaviour / Psihologia comportamentului religios
- **Marius Cristian Ene**, René Daumal (1908-1944) - From Poetry to Experimental Metaphysics / René Daumal (1908-1944), de la poezie la metafizică experimentală
- **Maria Lucia Mureșan**, A Transdisciplinary Model of Communication / Un model transdisciplinar al comunicării
- **Florian Negruțiu**, Religion and Science - A Critical Analysis of the -Scientific Theology of Alister McGrath / Religie și știință: O analiză critică a "teologiei științifice" a lui Alister McGrath
- **Dana Lăcrămioara Oltean**, Esthetical, Intercultural and Transcultural Education as Motivation Strategies for Learning French Language / Educația estetică, interculturală și transculturală ca strategii motivaționale în învățarea limbii franceze
- **Cantemir Mambet**, Transdisciplinary Approach of Risk Management and Decisional Processes / Abordarea transdisciplinară a gestiunii și management-ului riscurilor și al proceselor decizionale
- **Gabriela Nica**, Gothic Cathedral as Mean of Knowledge Transmission / Catedrala gotică - mijloc de transmitere a cunoașterii
- **Adrian Mirel Petrariu**, Levels of Reality in Social Systems / Niveluri de realitate în sistemele sociale
- **Gabriela Toma**, Tanatological Representations in Romanian and Mexican Cultures - A Transdisciplinary Approach / Reprezentări tanatologice în spațiul românesc și mexican: o abordare transdisciplinară
- **Aliteea-Bianca Turtureanu**, Translinguism and Transculture in the Work of Nancy Huston / Translinguisme et transculture dans l'œuvre de Nancy Huston
- **Pascal Verniory**, For an Ethics of Author Rights - Rethinking the Author and His Creation Place in the Informational Society: Human Aspects or Hostages of the Cultural Industry? / Pour une éthique du droit d'auteur - Repenser la place de l'auteur et de sa création dans la société de l'information: révélateurs de l'humain ou otages de l'industrie culturelle?

- **Cristian Andrei Tătaru**, Tantrism - A Transdisciplinary Approach / Tantrismul - O abordare transdisciplinară
- **Marin Constantin Grigorean**, Transdisciplinary Understanding of the Ladder Symbol / O înțelegere transdisciplinară a simbolului scării
- **Elena Luiza Mitu**, Eugène Ionesco and the Logic of Contradiction / Eugène Ionesco și logica contradictoriului

The participants at the Venice Symposium (who signed the Venice Declaration). First row (from left to right) : Henry P. Stapp, Basarab Nicolescu, Gilbert Durand, Jean Dausset (Nobel Prize for Physiology and of Medicine), Nicolo Dallaporta, Santiago Genoves, Susantha Goonatilake. Second row (from left to right): Yujiro Nakamura (3rd), Rupert Sheldrake (8th), Ubiratan d'Ambrosio (10th), Avishai Margalit (12th)

Pope John Paul II and Basarab Nicolescu, before the ceremony of the end of The End of Galileo Galilei's Trial, Sala Regia, Vatican Palace, October 31, 1992

1st World Congress of Transdisciplinarity Before the opening of the congress (IV). From left to right : Lima de Freitas, Mário Soares, Edgar Morin, Basarab Nicolescu. Convento da Arrábida, Portugal, 2-6 November 1994

*International Congress Which University for Tomorrow ? - Towards a Transdisciplinary Evolution of the University, Locarno, Switzerland, **April 30 - May 2, 1997**. From left to right : Michel Camus, Edgar Morin, Basarab Nicolescu, Madeleine Gobeil*

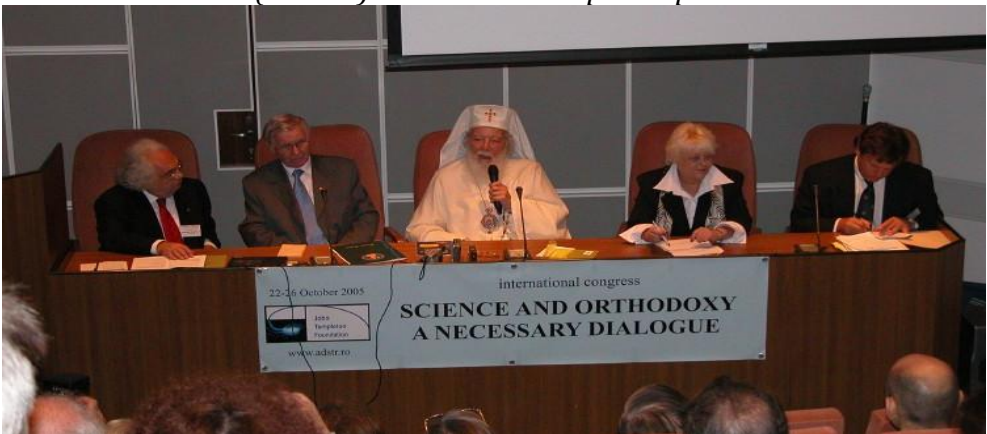
International Congress "Perspectives on University Education in the 21st Century", Fatih University, Istanbul, Turkey, 27-29 May 2004

Workshop on Transdisciplinarity, University of Stellenbosch, South Africa, 11-14 April 2005. From left to right: John van Breda, Manfred Max-Neef, Basarab Nicolescu, Shannon van Breda

2nd World Congress of Transdisciplinarity, Vitoria / Vela Velha, Brazil, 6-12 September 2005. From left to right: H el ene Trocm e-Fabre (France), Basarab Nicolescu (France) and a brazilian participant

International Congress "Science and Orthodoxy - A necessary Dialogue"

Bucarest and Constantza (Tomis), Romania, 21 -26 octobre 2005. Opening session. From left to right: Prof. Basarab Nicolescu (France), Prof. Eugen Simion (Former President of the Romanian Academy), His Beatitude Teoctist (Patriarch of the Romanian Orthodox Church), The representative of the Minister of Culture and Cults (Romania), Dr. Charles L. Harper (Executive President of the John Templeton Foundation, USA).

*Meeting "Astrophysics and Humanism" (with the participation of Stephen Hawking). Les Quarantaines de Lazaret Olandini, Ajaccio, Corse, **July 23-28, 2007**. The speakers around Stephen Hawking*

*Workshop "Transdisciplinary Views on Consciousness and the Unconscious" Palais du Luxembourg, Paris, **December 10, 2007**. Basarab Nicolescu gives the floor to Jean-Louis Revardel for his talk Complex thought and understanding of the affective universe.*

International Congress "At the Meeting-Point of Two Cultures - Lupasco Today" , UNESCO, Paris, March 24, 2010. Talk of His Excellency Nicolae Manolescu, Ambassador of Romania at l'UNESCO

Doctor Honoris Causa of the University of Veracruz, Mexico, 2011

Doctor Honoris Causa of the University "Vasile Goldiș", Arad, Romania, 2011

Doctor Honoris Causa of the University "George Bacovia", Bacău, Romania, 2008

Doctor Honoris Causa of the Technical University Cluj-Napoca, Romania, 2008

Lansare de carte la MUZEUL JUDEȚEAN DE ISTORIE ȘI ARHEOLOGIE PRAHOVA, februarie 2012, „De la Isarlîk la Valea Uimirii”, Vol.I „Influențe spirituale” și Vol II „Drumul fără sfârșit”, Editura Curtea Veche București, 2011. De la stanga la dreapta: dl. Basarab Nicolescu, dna Cristina Poterășoiu, dl. Eugen Simion și dna Magda Cârnelci

Prelegere MULTI, INTER ȘI TRANSDISCIPLINARITATE ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ , februarie 2012, Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești

După susținerea prelegerii MULTI, INTER ȘI TRANSDISCIPLINARITATE ÎN CERCETAREA ȘTIINȚIFICĂ, februarie 2012, Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești

Cursul "Multi, inter și transdisciplinaritate în cercetarea științifică", în cadrul proiectului „Program de perfecționare teoretică și practică pentru formarea și dezvoltarea competențelor personalului didactic preuniversitar din domeniile fizicii și disciplinelor tehnice” februarie 2012, Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești

Dând autografe, februarie 2012, Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești

